

MONTESORI PRO RODINU

ČASOPIS O MONTESORI PRO RODINU A ODBORNÍKY

SNOUTBÍME LÁSKU S VĚDOMOSTMI A ŽIVOTEM

Prostor jesličkové třídy ve školce Nestlingue připravený podle feng šuej před uspořádáním pomůcek

DŮLEŽITOST PŘIPRAVENÉHO PROSTŘEDÍ

Do školky je důležité si vybrat rodiče!
Montessori školka Vyšehrádek se vám představuje.

Připravili jsme pro vás nové rubriky.

Zápisy do školek ťukají na dveře – jakou školku si vyberete?

**Feng Šuej a
připravené prostředí**
27

Xyloba
35

Arteterapie
38

**Senzitivní
období**
42

Šéfredaktor

Ing. Soňa Havlíčková
sona.havlickova@rcandilek.cz

Redaktoři

Bc. Miroslava Vlčková
miroslava.vlckova@rcandilek.cz

Mgr. Veronika Posar
veronika.posar@rcandilek.cz

Mgr. Michaela Willheimová
michaelaw@rcandilek.cz

Editor

Mgr. Hana Slabá
hanka.slaba@rcandilek.cz

Překladatel

Petra Glabazňová
petra.glabaznova@gmail.com

Grafická úprava

Soňa Havlíčková
sona.havlickova@rcandilek.cz

Inzerce

Soňa Havlíčková
sona.havlickova@rcandilek.cz

Fotografie v Rodinném a vzdělávacím centru, mateřské a základní škole Andílek pořídili: Vojtěch Pavelčík www.foto-pavelcik.cz, David Váňa www.davidvana.com a vlastní archiv.

Redakce si vyhrazuje právo texty redigovat a krátit. Časopis vychází jednou za dva měsíce.

Články otištěné ve zpravodaji nemusí vyjadřovat oficiální stanovisko redakce a vydavatele. Vydavatel neručí za případné tiskové a překladové chyby.

Copyright © 2013 Pro rodinu – rodinné a vzdělávací centrum mateřská a základní škola, o.p.s.

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část časopisu nemůže být reprodukována či kopírována mimo Pro rodinu a to v jakémkoliv formě bez písemného souhlasu vydavatele.

Adresa:

Pro rodinu – rodinné a vzdělávací centrum,
 mateřská a základní škola, o.p.s.
 Pod radnicí 3
 150 00 Praha 5

ÚVODNÍK

Je tu nový rok a s ním si řada z nás dává různá předsevzetí a uvažuje, co změnit, či začít dělat jinak. Pro mě osobně byl velkou inspirací výstup z dotazníků, které jste nám vyplnili, za což velmi děkuji. Snažila jsem se celou řadu vašich námětů zpracovat již do tohoto čísla. A tak vstupujeme do nového roku s širším obsahem. A není to vše, budeme i nadále pokračovat a v březnovém čísle Vás čekají další novinky. Lednové číslo je poslední zdarma. Od března bude časopis již zpoplatněn, důvody jsou nasnadě. Na přípravě čísla časopisu pracuje celá řada lidí, kteří to dělají i bez nároku na honorář s obrovskou chutí a nadšením, ale každá práce má být po zásluze odměněna.

Často se na nás obracíte, zda budeme vycházet v tištěné podobě. Určitě je to myšlenka, o které uvažujeme, ale zatím jsme zde velmi krátce a náklady spojené s tiskem jsou obrovské, proto prozatím zůstáváme u elektronické podoby. Připravujeme pro zájemce o předplatné zajímavou klubovou nabídku, a věříme, že bude atraktivní.

Lednové číslo je zaměřeno na důležitost připraveného prostředí. O jeho významné roli jistě víte z vlastních zkušeností. Určitě jste se často setkali s tím, že když přijдете například k lékaři, do restaurace, na úřad a podobně, hraje obrovskou roli, zda tam najdete nějaké místo, nějaký koutek, kde by si vaše děti mohly hrát nebo se nějak příjemně a smysluplně zabavit po dobu vašeho vyřizování.

Čím zajímavější toto místo je, tím jednodušší je to tam pro Vás, protože si v klidu obstaráte to, co potřebujete. To stejné platí doma - když se vaše děti pohybují v prostředí, kde je na ně myšleno, zabaví se zcela jinak, než když se v nepřipraveném a pro ně neuzpůsobeném prostředí nudí a vymýšlejí hlouposti a odvádí vás tím od práce. A to nemluvíme o školkách – jaký je rozdíl, když děti mají k dispozici připravené prostředí s pomůckami na rozvoj jejich potřeb a nebo naopak.

Také se setkáváte stále častěji s přáteli či známými, kteří řeší různé poruchy u svých dětí? Došli jsme k názoru, že bude zajímavé zařadit do našeho časopisu i oblast speciální pedagogiky a vy naši čtenáři budete moci rozhodnout o tom, na co bude další téma zaměřeno.

Další nové články pro vás budeme připravovat také z oblasti arteterapie a dětské psychologie.

Přeji vám, milí čtenáři, krásnou zimu, hodně sněhu a radosti strávené s vašimi dětmi.

Havlíčková Soňa

OBSAH

ÚVODNÍK

02 Úvodník

NOVINKY

04 Co se děje u nás

05 Co se děje ve světě

06 Co se děje u vás

TÉMA - PŘIPRAVENÉ PROSTŘEDÍ

10 Domácí připravené prostředí pro děti 0 – 3 roky dle AMI

13 Za růžovou věží

19 Připravené školní prostředí

21 Jak vypadá prostředí školy v Ho Či Minově Městě ve Vietnamu?

24 Připravené prostředí 0 – 3 očima rodiče

27 Jak se dělá Feng-Šuej ve školce?

ROZHOVORY

29 Montessori je pro všechny děti, ale není pro všechny rodiče.

32 Proč dát dítě do Montessori školky?

PŘEDSTAVUJEME VÁM POMŮCKY

35 Xyloba

SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA

36 Prostor

38 Objevme společně kouzlo Arteterapie

OKÉNKO DO DĚTSKÉ DUŠE

41 Rodina - domov pro naši duši

MONTESORI OD A DO Z

42 Posedlost? Bezchybná navigace?

44 Jaká senzitivní období M. Montessori rozlišovala?

PŘIROZENÁ VÝCHOVA DOMA

47 Zima je tu – lednové tvoření

RŮZNÉ

56 Nabídky a poptávky práce

OTEVŘENÉ DVEŘE V MŠ

26. února mezi 15:00 a 16:30 můžete přijít do naší školky, seznámíte se s učitelkami i prostředím tříd a školy a můžete se zeptat na cokoliv. Svou účast nemusíte nikde hlásit, stačí přijít. Těšíme se na vás!

KURZ „ZÁKLADNÍ ZNALOSTI MONTESSORI PEDAGOGIKY“

Kurz je náhledem do Montessori filosofie a vychází ze standardů AMI výcviku pro předškolní pedagogy. Je vhodný pro pedagogy, lektory, prarodiče, rodiče, zkrátka pro širokou veřejnost.

Rozsah kurzu:

7 výukových dnů po 8 výukových hodinách (45 minut)

KDY **17. – 18.5. 2014**
31.5. – 1.6. 2014
7.6. - 8.6. 2014 + 21.6. 2014

Registrace již nyní na: registrace@rcandilek.cz

Představujeme se Vám!

KURZ PRO ŘEDITELE MONTESSORI ŠKOLEK A ŠKOL

Lektor: **Peter Davidson**
 Kdy: **14. - 18. dubna 2014**

OBSAH

Základní přehled Montessori

Charakteristika různých úrovní vzdělávání, krátká historie hnutí ve světě.

Vize pro vaši školu

Řekněte váš příběh, najděte vaše jedinečné poslání.

Leadership v Montessori škole

Jak vést tým jedinečných osobností, jak realizovat změnu, jaký leadership (způsob vedení) nejlépe funguje v Montessori prostředí.

Práce s rodiči

Představme Montessori rodičům, vzdělávání rodičů, komunikace a vztahy.

Práce s učiteli

Najímání učitelů, koučing a hodnocení zaměstnanců.

Rozvoj vaší školy

Zápisy dětí a rozpočet – plánování, strategie rozvoje, jak má vypadat správné Montessori prostředí ve vaší škole pro různé věkové úrovně.

Registrovat se můžete na: registrace@amiprague.cz

Montessori Institute Prague

Ve správně připraveném prostředí má každé dítě vnitřní sílu, motivaci a schopnost řídit svůj vlastní rozvoj a naplňovat svůj potenciál, a to od momentu narození až do úplné dospělosti. Součástí tohoto prostředí jsou podnětné pomůcky pro práci, ale především my, informovaní a vzdělaní dospělí - rodiče i učitelé.

Poskytujeme širokou škálu služeb zaměřených na rozvoj dospělých, kteří cítí potřebu vzdělávat se, být lepšími rodiči a učiteli.

www.amiprague.cz

AMI VÝCVIK PRO 6 – 12 POVEDE JEAN K. MILLER

Trénink AMI Elementary, který začíná na podzim 2014 povede AMI trenérka Jean K. Miller.

Nahrazuje trenérku Kay Baker, která bohužel nebude moci přijet. Pomocným trenérem zůstává Greg MacDonald.

AMI Montessori kurz pro práci s dospívajícími 12 – 18 let přichází do Evropy

KDY	6. 7. - 02. 08. 29. 10. - 02.11.2014
KDE	Göteborg (Sätilla) Švédsko

Organizace NAMTA letos nabízí AMI Montessori kurz zaměřený na adolescentní studia (věk 12-18) ve Švédsku. Kurz poskytuje přehled o přístupu Montessori k mladistvým. Účastníci se budou do hloubky zabývat zkoumáním Montessori teorie pro tuto věkovou skupinu a díky tomu budou schopni pochopit přínos třetího pilíře pro vývoj jednotlivce a budou připraveni pomoci mladistvým ve vývoji během tohoto důležitého období života. Účastníci kurzu se naučí teorii Montessori jak prostřednictvím přednášek, tak praxe. Očekává se, že budou schopni porozumět jak principům Montessori, tak metodice a stejně tak i psychologii vývoje dospívajících .

Podrobné informace najdete [zde](#).

Přihlásit se můžete [zde](#).

2014 Výroční Montessori Konference

27. – 30.3. 2014, Dallas, USA

Budeme oslavovat krásu a hloubku naší rozmanitosti. Cílem konference je podpořit jednotu a harmonii v rozmanité globální komunitě. Budou se diskutovat inspirující témata, přemýšlet nad novými nápady a pohledy na stávající Montessori pedagogiku. Vizí konference je, že jednota a začlenění do komunity povedou k posílení a rozšíření Montessori hnutí pro všechny děti .

Přijďte sdílet radost z utváření strategie pro inovace napříč všemi hranicemi vzdělávacích programů , kultur a zemí.

Více informací [zde](#).

WE ARE LOOKING FOR TEACHER FOR 6 – 9 IN POLAND

- Qualified Montessori elementary teacher (6-9 years) required for the dual-language **Wieliczka Montessori School** near Kraków, Poland.
- Excellent English required.
- TEFL experience a bonus, but not vital.

If you are looking to extend your experience of the Montessori classroom, particularly within the dual-language environment, please feel free to apply.

ASSISTANT TEACHER

Please feel free to apply if you are on a Montessori training, or would be willing to begin one. Excellent English also required.

Both posts may also be combined with hours in after school care, English classes or PE.

Good conditions, open and progressive atmosphere as well as help with accommodation.

Please contact us on szkola@wieliczkamontessori.pl

Kurzy Montessori s lektorkou

Dr. Evou Štarkovou

www.dovolenasdetmi.cz

Seminář seznámí rodiče a vychovatele s filozofií a principy metody Montessori a s pomůckami, které mohou při výchově dětí používat.

TERMÍNY A TÉMATA:

9.3.2014

Řeč, rozvoj slovní zásoby, psaní a čtení

5.+6.4.2014

Geografie, Zoologie, Botanika a Kosmická výchova

8.3.2014

Rozvíjení matematického myšlení - Aritmetika III.

Seminář Autentický Montessori

Učitel

10.4.2014 od 18.00

Claus-Dieter Kaul v dubnu 2014 představí pohled na Montessori učitele současnosti, který byl rovněž prezentován na konferenci Montessori Europe v říjnu 2013 v Budapešti. Seminář bude tlumočen do češtiny.

Pravděpodobný termín přednášky je 10.4.2014 od 18,00 do 21,00 v Praze nebo v Říčanech. Přesné místo a další detaily včetně ceny semináře budou k dispozici začátkem února 2014.

Další informace [zde](#).

Mateřské centrum Míša

v prostorách RC Kouzelník, na sídlišti Mlýnský náhon 184, Č. Krumlov
od 9.00 do 11.00 hodin (možnost zůstat ve volné herně RC Kouzelník do 12.00 hodin)

Po celou dobu volné herny s hračkami, v 10.30 hodin pásmo říkanek a písniček s hudebními nástroji. K tomu každý týden jiný program.

Program na únor 2014

4. 2. 2014 – Dětský karneval

Děti milují převléky a zima k tomu přímo vybízí. Přijďte s dětmi do pohádkového světa masek a převléků, kde nebude chybět tombola a soutěž o ceny.

11. 2. 2014 – Výroba škrabošek

Po zapečení v MC Míša určitě navštívíte i naši kameřetu v Č. Krumlově a okolí. Vyrobit si na ně krásné barevné škrabošky zvířátek.

18. 2. 2014 – Cvičeníčko cvičení

Vždy jednou v měsíci (3. týden v měsíci) si děti s maminkami hezky zacvičí. Připravené bude hudba, ale i spousta pomůček, kdy se budou učit koordinaci pohybů. Cvičení trvá 20 – 30 minut od 9.30 hodin.

25. 2. 2014 – Veselá hlavička z pomeranče

Děti milují tvoření, které si pak mohou sníst. Jedno z nich jsou veselá hlavička, kde zekid dělá pomeranč. Na vás už je, jakými dobrotami je dozdobíte.

27. 2. 2014 od 14,45 hodin – Společný bazén

Sejdeme se up 14,45 ve vestibulu do bazénu v Č. Krumlově a společně půjdeme do malého bazénu. S sebou (kromě plavek) i veškeré pomůcky na plavání.

PŘIPRAVUJEME: 4. března od 9.00 do 12.00 Ateliérové fotografování

Vytvoříme ateliér v prostorách RC Kouzelník a profesionál vyfotografuje Vaše dítě nebo více členů rodiny. O podrobnostech vás budeme vás informovat.

Bližší informace o aktivitách MC Míša:

www.momisa.estranky.cz, momisa.ok@seznam.cz, tel. 603 774 526

Klub Montessori

Tradiční
& tvořivost

KLUB MONTESSORI

Praha 9 – Letňany

www.klubmontessori.cz

MONTESSORI HRÁTKY S BATOLÁTKY

3.2.2014 začíná nový kurz pro děti od 1 do 2 let. Každé pondělí od 17.00 hod.

ŠKOLIČKA NA NEČISTO

Kurz je určen pro děti ve věku od dvou let a jejich rodiče. Každý čtvrtek od 17.00 hod.

Den otevřených dveří **19.3.2014 17.00 h**

Zápis na další školní rok **1.4.2014 14.00 h**

Montessori Beroun

MINIŠKOLIČKA pro děti od 2 let

Od ledna 2014 otevíráme Montessori miniškoličku pro děti ve věku 2-3 roky jako systematickou přípravu na školku.

- 2-3 dopoledne (po, ut, st) mezi 8-12h.
- Vše jako ve školce jen uzpůsobené jejich tempu a potřebám.

Pro více informací o programu, ceníku, přihlášce a ostatní vaše dotazy nás prosím kontaktujte: info@montessori-beroun.cz.

Rodinné Centrum
PALEČEK
a Palečkova školka

TAJEMSTVÍ ŽENSKÉHO PÁNEVNÍHO DNA

"Mýty a omyly" při jeho posilování.

13.2. 14-15:30

Montessori zážitkové kurzy

TERMÍNY A TÉMATA

8. – 9. 2. 2014

Individuální a skupinová práce s dítětem

(Adéla Misařová)

Kurz se bude věnovat využití neverbálních technik jak při individuální přímé práci s dítětem, tak při práci s dětskou skupinou. 15.2.2014

Praktický život a základy Montessori pedagogiky (Markéta Kalertová)

16.2.2014

Kurz výroby Montessori a didaktických pomůcek / Smyslová výchova (Veronika Stárková)

22.2. 2014

Kurz Hlasové průpravy **NOVINKA**

Hlas je jedním z důležitých forem našeho vyjádření. Základem zdravého hlasu je dech. Ochutnáme společně pár dechových a hlasových technik. Praktickými cvičeními si vyzkoušíme, jak s hlasem pracovat.

15.3.2014

Jazyková výchova (Markéta Kalertová)

16.3.2014

Kurz výroby Montessori a didaktických pomůcek / Jazyková výchova (Veronika Stárková)

VOLNÁ MONTESSORI HERNA V RODINNÉM CENTRU MUM

KDY: 8.2.2014

KDE: Horní Počernice

V našem pojetí „Montessori“ se zaměříme především na nácvik činností praktického života a rozvoj smyslového vnímání světa za pomoci speciálních pomůcek a vytvořením připraveného prostředí.

Představíme pomůcky a aktivity, které je možné využívat i v domácím prostředí.

Začínáme v 9 hodin, končíme v 11 hod.

Vstup 100 Kč za dítě, další 50 Kč.

Prosíme nahlaste se předem u Hanky na čísle: 775 720 585.

Adresa:

MUM - Rodinné centrum

Mezilesí 2058

Praha - Horní Počernice, 193 00

Tel.: 281 926 727 (po-pá 9-12, út 15-18)

Mobil: 775 720 584

e-mail: info@rcmum.cz

Montessori pro děti do 3 let – cyklus seminářů s Monikou Němcovou

První 3 roky života jsou základnou pro veškerý další vývoj dítěte.

TERMÍN: od 5.2.2014 | 9:30 – 11:30

CENA: 3200,- / 10 setkání

MÍSTO: Bratří Čapků 26, Praha 10

KAPACITA: 12 míst

HLÍDÁNÍ DĚTÍ: Děti jsou na besedě vítány, ale pokud chcete, můžete využít naše hlídání - 100,- / akce

Montessori besedy s **Monikou Němcovou**, lektorkou lekcí Hrajeme si Montessori. Montessori pedagogikou se zabývá již 7 let a věnuje se především vývoji dětí do 3 let.

Na společných setkáních budeme nacházet odpovědi na otázky, které si pokládáme každý den života s dětmi.

TÉMATA SEMINÁŘŮ

5.2.2014	Řád a pravidla Montessori pedagogiky - Den a používání předmětů....
12.2.2014	Trest, pochvala, odměna - Hodnocení....
19.2. 2014	Jesle, školka - Samostatnost, sebeobsluha, respekt k okolí....
5.3.2014	Prostor dětí doma - Pokoj x obývací x kuchyň
12.3.2014	Hračky - Množství, výběr....
19.3.2014	Senzitivní období - Zralost dítěte.....
26.3.2014	Komunikace - Otázky, vysvětlování, negace....
2.4.2014	Náš čas a čas dětí - Orientace v čase....
9.4.2014	Volnost x hranice - Autorita x rovnost....
16.4.2014	Montessori v nás a dítě jako naše zrcadlo - V čem nás dítě napodobuje.....

Otevírá se nová jazyková základní škola s prvky Montessori

1. září 2014 přibude v síti českých základních škol ZŠ Wonderland Academy, jež bude ve své pedagogické činnosti vycházet z principů a filozofie Montessori. Školu zakládá zřizovatelka velmi úspěšných Montessori mateřských škol English Wonderland. Zapisujeme však i děti, které těmito školkami neprošly.

Výuka bude trojjazyčná, se základním vyučovacím jazykem českým. Angličtina se učí již od 1. třídy, samozřejmě se zkušeným rodilým mluvčím. Druhý cizí jazyk se zavádí již od 2. třídy. Zakladatelé školy plánují dovést toto vzdělávání až na střední stupeň (gymnázium), zakončený maturitou.

V současné době škola ještě stále přijímá nové prvňáčky; v případě zájmu budou otevřeny dvě paralelní 1. třídy.

Bližší informace lze nalézt na <http://www.wonderland-academy.cz/>.

SEMINÁŘ POZOROVÁNÍ V MONTESSORI TŘÍDĚ

Termín: 2. - 3. 5. 2014
Místo: ZŠ 5. května,
Jablonec nad Nisou
Přednášející: Els Mattijssen,
Ward van de Vijver
Cena: 2 500,- Kč

OBSAH SEMINÁŘE

Els Mattijssen (můžete ji znát z Psychoaritmetiky, 2010) a Ward van de Vijver představí výsledky svého dlouholetého výzkumu a aplikace poznatků z oblasti cíleného pozorování dětí v Montessori prostředí. Společně s Montessori pedagogy vytvořili ucelený systém pozorování a zaznamenávání, který se pro školy v Holandsku stal v podstatě standardem. Jejich způsob pozorování a zaznamenávání je zaměřen na děti a jejich nabyté znalosti a dovednosti, nikoli na pomůcky, se kterými pracují. Tento systém pak pomáhá učitelům při vzájemné spolupráci, ředitelům škol k řízení školy, učitelů i výukových plánů a dokonce pomáhá i při komunikaci školy s rodiči. Pozorování a jeho záznamy podporuje počítačový systém MONTapp, na kterém se oba přednášející podíleli. Momentálně je MONTapp pilotně provozována na vybraných Montessori školách v Německu a chystají se další jazykové verze. Ukázka MONTapp bude taktéž součástí semináře.

DOPRAVA

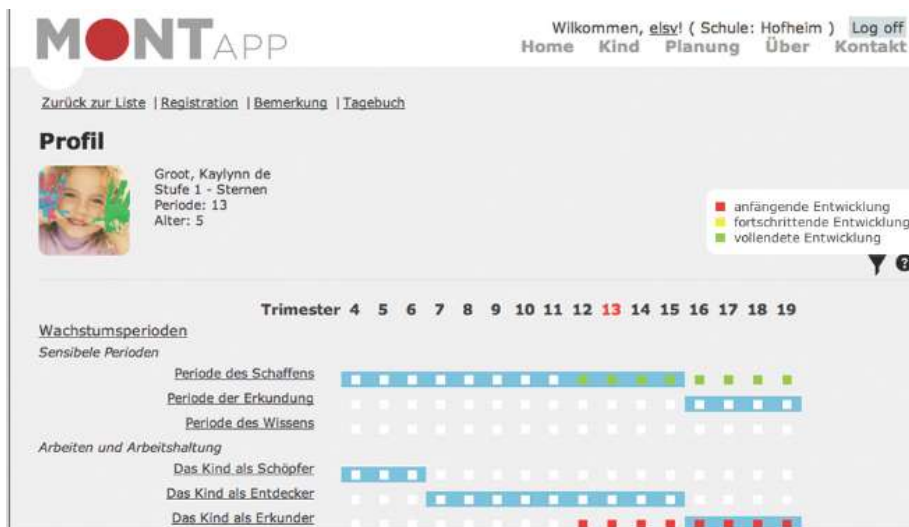
Jablonec nad Nisou je necelou hodinu cesty autem z Prahy.

Pokud pojedete autobusem, pak z Prahy - Černého Mostu jede autobus téměř každou hodinu, cesta trvá asi 1h 10min a autobusové nádraží je 5 minut pěšky od ZŠ 5.května.

Pokud jedete odkudkoli a máte zájem o spolujízdu, nebo naopak spolujízdu nabízíte, napište to prosím do přihlášky do poznámky, nebo přímo na náš email info@starchild.cz.

MOŽNOST UBYTOVÁNÍ

Jablonec nad Nisou leží v turisticky atraktivním regionu a můžete tu najít celou řadu možností ubytování různých kategorií. Pokud byste chtěli přespat ve škole ve vlastním spacáku, napište nám to prosím. Tato možnost tu určitě je, jen to potřebujeme vědět předem.

Domácí připravené prostředí pro děti 0 – 3 roky dle AMI

Autor: Renata Křivánková

Maria Montessori říkala: „ To nejkrásnější pro ty nejmenší“. Proč, když miminka vypadají tak nevinně a jako by nic nevnímala?

Děti do tří let vlastní **absorbující mysl**, díky které nasávají a vtělují si veškeré věci, které se nachází v jejich blízkosti. Ty se pak stávají jejich součástí na celý život. Proto je tak důležité začít miminka již velmi brzy obklopot krásnými věcmi. Krásné věci se pak stanou jejich součástí a v budoucnu se budou těmto věcmi obklopot. A velmi pravděpodobně i tvořit další krásu pro lidskou společnost.

V připraveném prostředí pro děti 0 – 3 roky se tedy snažíme o co největší krásu, ale důležitá je rovněž funkčnost a srozumitelnost prostředí pro dítě. Malé děti se v našem složitém světě orientují podle tzv. **referenčních bodů**. Díky nim dokážou odhadnout, kde se nacházejí a co se bude dít. Když jsou si jisti svým prostředím, cítí se bezpečně. Bezpečí a pocit jistoty jsou pro malé děti základní podmínky, aby mohly prostředí zkoumat a tím se rozvíjet.

Postupně, jak se ležící miminko proměňuje v běhající batole,

Před 5 lety spoluzaložila Rodinné centrum 4medvědi, kde se spolupodílí na každodenním chodu. Třetím rokem zde vede Montessori pracovny pro děti s rodiči. Je lektorkou seminářů pro rodiče Montessori inspirace pro život a založila blog Smyslový průzkumník. V současné době je účastnicí AMI výcviku Asistenti raného dětství 0 - 3 roky.

potřebujeme také proměňovat naše připravené prostředí. Ve vývoji nejde pouze o viditelné změny hrubé motoriky, ale také o vnitřní přeměny dítěte. Těmto změnám uvnitř dítěte chceme v prostředí také vyjít vstříc a probudit tak jejich potenciál.

Domácí připravené prostředí můžeme **rozdělit na čtyři oblasti**, které se budou v průběhu času měnit. Velmi záleží na konkrétních podmínkách u nás doma. Na tom, kolik máme místností a jak jsou velké. Je také důležité, kolik členů rodiny v našem domově žije. Tyto čtyři oblasti budou u každého z nás vypadat jinak, ale základní funkční principy by měly být zachovány. Pak se stane připravené prostředí skutečně místem, kde dítě rozvíjí svůj vnitřní potenciál. Součástí připraveného prostředí je rovněž **připravený dospělý**, který ví, co dítě ve kterém období pro svůj emoční, sociální a intelektuální rozvoj potřebuje. O tom, jak u vás doma zařídit připravené prostředí pro jednotlivá období, je možné se poradit s AMI Asistenty raného dětství, kteří nabízí domácí konzultace např. na www.smyslov-pruzkumnik.cz.

Čtyřmi oblastmi domácího připraveného prostředí vlastně

napodobujeme běžný život, čímž podpoříme dobrou adaptaci (přizpůsobení) na své prostředí – místo a čas.

OBLASTI PŘIPRAVENÉHO PROSTŘEDÍ Oblast pro spaní

Pro malá miminka je vhodné použít měkký teplý pelíšek, který bude dítěti připomínat prostředí, ve kterém bylo v děloze. Miminko se již krátce po narození chce také hýbat. Potřebuje tedy volný prostor pro ruce a kopající nožičky. Proto AMI doporučuje cestínu - vystlaný košík, který umožňuje obojí. Jde o měkké a příjemné místo, kde se miminko může i hýbat.

Zdroj: Archiv AMI

Zhruba po 8 týdnech můžeme miminko přesunout do nízké postele. Pro plynulý přechod se doporučuje z počátku na postel umísťovat cestínu, kterou po čase jednoduše odstraníme. Vývoj miminka se totiž již posunul a dítě nyní potřebuje více prostoru než jen uzavřený košík. Pokud jsme cestínu umísťovali stále na stejné místo, miminko spí pořád ve stejném prostředí, které již zná a spánek je proto klidný. Miminko si zde již vytvořilo referenční body a cítí se bezpečně.

Nízká postel je pro dítě velkým pomocníkem. Dítě není do postýlky vkládáno dospělým, ale může si samo zhruba v 10 měsících z postýlky vylézt. To pro rodiče znamená, že i prostředí okolo postýlky by mělo být připraveno pro jeho bezpečné zkoumání. Nízká postel je vyhovující pro dítě až do věku tří let. Poté můžeme dítěti postel postupně zvyšovat až do standardní výšky.

Oblast pro krmení a stolování

Velmi malé miminko by měla maminka kojít či krmit z láhve na jednom stálém místě, aby časté kojení bylo příjemné a pohodlné zejména pro maminku. Díky stálému místu miminko získává jistotu a ví, co se bude dít. Po šestém měsíci se doporučuje dávat první příkrmové lžičky, k čemuž dobře poslouží velmi nízká židlička a stolek, viz foto. Zde začíná postupnými kroky nový způsob přijímání potravy. Miminko už neleží v náručí maminky, ale rodiče sedí naproti dítěti. To je zde samo za sebe a učí se pomalu samostatnosti.

Zdroj: Archiv AMI

V momentě, kdy dítě začne samo chodit, si může na stole začít před jídlem prostírat. Potřebuje proto mít nízkou poličku, odkud si může samo přinést např. lžičku či skleničku. Batolata jsou velmi hrdá, pokud toto mohou sami dělat.

Oblast pro hygienu

Narozená miminka je potřeba často přebalovat a tak by přebalovací pult měl být pohodlný především pro rodiče. I malinké miminko sleduje pohyby rodiče při jeho oblékání.

Tím si proces oblékání přirozeně zažívá. Je proto velmi užitečné, pokud rodič vše dělá pomalu a dítěti popisuje, co se děje – např. „teď ti obléknu bodíčko“. Miminko také vnímá místo, odkud rodič bere oblečení. Později, když se začne dítě pohybovat, jej můžeme zapojit do přípravy oblečení či plínky. Proto je výhodné, když je přebalovací pult umístěn blízko nízkého šatníku, kam dítě později dosáhne. Viz foto. K šatníku můžeme batoletu dát také křesílko a odstraníme přebalovací pult. Na křesílku se dítě může samo oblékat.

Zdroj: Archiv AMI

Miminko samozřejmě koupeme rovněž na stálém místě. Snažíme se, aby dítě pochopilo proces koupání, a cca v 9 měsících ho do něj postupně zapojujeme. Děti milují vodu a tak nebývá problém je navést, jak si sami mohou umýt např. bříško.

Oblast pro pohyb

Maria Montessori ve své knize Tajuplné dětství uvádí: „Pohyb je důležitý pro dítě, je to funkční vtělení kreativní energie, čímž si dítě plní svou osobní misi.“

Oblasti pro pohyb je věnována velká pozornost. Pohyb je jediný možný způsob, jak může být mysl

v kontaktu s prostředím, což je podstatný faktor pro rozvoj inteligence dítěte.

Pro malé miminko je užitečná **velmi nízká, velká a pevná matrace**, kde má dítě dostatek prostoru pro osvojování si pohybu. Během prvního roku čeká dítě velký kus práce - potřebuje se mnohé naučit v oblasti hrubé motoriky. Od ležícího miminka se začne přetáčet na bříško, začne se plazit, lézt po čtyřech a nakonec chodit. Aby se všechny tyto činnosti dítě zvládlo naučit, potřebuje mít k tomu dostatek příležitostí. Proto je velmi vhodné dítě často nechávat ve volném prostoru, kde se vše může učit vlastní vůlí a vlastním tempem. Neméně důležitá je **také jemná motorika**, tedy rozvoj ruky a prstíků. Na to se velmi často zapomíná, ale Marie Montessori přikládala rozvoji ruky velký význam. **Ruku považovala za nástroj inteligence.**

První pomůcka, kterou stimulovat miminko k pohybu, jsou **Montessori mobily**. Jedná se o vizuální objekty, které miminko zaujmou a hned po narození v něm vzbudí touhu být aktivní celým svým tělem. Miminko se snaží s mobily komunikovat, natahují ruce, kopou nožičkami a vydávají nadšené zvuky.

K matraci se miminkům často dává **široké zrcadlo**, v němž má dítě možnost pozorovat své pohyby a vlastní pokroky. Později, kdy se dítě zvedá z plazení na kolena a později i z kolen do stoje, je možné k zrcadlu ještě připojit **madlo**, o něž se dítě může zvedat a zrcadlo obcházet. V době, kdy už batole samo chodí a má volné ruce, touží po **aktivitách praktického života**. Tím se jeho pohybové schopnosti rozvíjí nejlépe. Batole chce přenášet věci, uklízet a vařit. Také se touží starat samo o sebe. Chce se samo oblékat nebo si umýt ruce. Domácí prostředí proto

musí být připraveno tak, aby dítě mohlo tyto činnosti vykonávat samo. Batole potřebuje nízké police s potřebnými věcmi, nízký botník a věšák. Pokud chceme, aby nám pomáhalo v kuchyni, máme dvě možnosti - buď mu vytvoříme vlastní nízkou pracovní plochu nebo mu postavíme stupátko, aby dosáhlo na naší pracovní plochu, tedy kuchyňskou linku. Stejně je to i s přístupem k vodě. Velmi důležitá je při aktivitách dítěte v kuchyni samozřejmě také bezpečnost prostředí, aby nedošlo k opaření či jinému úrazu.

Prostředí ve **všech čtyřech oblastech** by tedy mělo být připraveno tak, aby se dítě z počátku mohlo orientovat pomocí referenčních bodů. Díky tomu se pro něj svět stane jednodušší, pochopitelnější a tím i jistější.

A díky jistotě má dítě možnost soustředit se na poznávání skutečného fungování věcí. Později, když se dítě začne aktivně pohybovat v prostoru, potřebuje mít možnost si na vše sáhnout, vzít věci do ruky,

přemístit je, zjistit jak voní nebo jaký vydávají zvuk, když s nimi bouchne. A ještě později chce s věcmi pracovat jako dospělý v jeho okolí. To vše probudí jeho potenciál, se kterým se narodilo. Pokud dítě rozvine svůj potenciál, stane se z něj velmi pravděpodobně **šťastný, spokojený a úspěšný člověk** s pevným vnitřním základem. Člověk, který posune společnost o další krok dále.

Mimimo

klidné miminko

Sdílejte radost s vaším miminkem.

Mobily MIMIMO pro miminka od narození do 4 měsíců věku. Závěsné hračky, které dokážou i velmi malá miminka vnímat, a tedy se s nimi i rozvíjet. Mobily vznikly před více než sto lety. Dnes moderní věda potvrzuje jejich význam. Nemusíme svá miminka přetěžovat složitými pohyblivými se kolotoči! **Mobily MIMIMO jsou malým pomocníkem miminka, které pak samo dokáže velké věci!** Pokud dítěti pomůžeme a ukážeme mu, co vše dokáže, budujeme v něm od prvních okamžiků sebedůvěru a samostatnost. Právě na mobilech MIMIMO si malinké miminko, (které dokáže vědomě pohybovat pouze očima) začíná uvědomovat, co všechno dokáže zvládnout samo.

Chcete závěsné hračky MIMIMO svému miminku pořídit nebo je ještě prozkoumat? *Více informací najdete na www.mimimo.cz*

Za růžovou věží

Co rodiče potřebují vědět o Montessori předškolním připraveném prostředí

Autor: Mary Da Prato

Montessori Casa, neboli třída pro malé studenty od tří do šesti let se skládá ze tří základních prvků: vývojově vhodné věkově smíšené skupiny, vyškoleného Montessori průvodce a úplné sady oficiálních, vědecky navržených Montessori manipulativních pomůcek.¹

Kombinací těchto tří zásadních prvků vznikne připravené prostředí, výukové prostředí, které nejlépe vyhovuje fyzickému, intelektuálnímu a emočnímu vývoji každého individuálního dítěte. Pro dosažení optimálních výsledků jsou děti v Montessori třídách zařazovány do tříletých věkově smíšených skupin místo věkově homogenních skupin.

Montessori Casa dei Bambini, neboli Dům dětí je navržen tak, aby co nejlépe uspokojoval potřeby a touhy dětí ve věku tři až šest let, ačkoliv mnoho dětí může zahájit život v Domě již ve věku dvou let a desíti měsíců v závislosti na jejich připravenosti. V prostředí věkově smíšených skupin jsou ve třídě malým dětem k dispozici nejen dospělí, ale také starší děti, které zde působí jako jejich kamarádi, rádcí a obhájci. Později, když jsou děti starší, přijde čas, kdy dostanou příležitost pomáhat svým mladším

Mary Da Prato, specialista na vývoj v raném dětství, je absolventkou institutu Montessori Institute Northwest a držitelkou AMI diplomu pro Montessori učitele dětí ve věku od tří do šesti let, který je uznáván ve 110 zemích jako vysoký standard kvality ve směřování vývoje v raném dětství pomocí teorie, pozorování, prezentačních pomůcek a jiných aktivit vhodných pro daný věk.

“Za růžovou věží: Co rodiče potřebují vědět o Montessori předškolním připraveném prostředí” obsahuje úryvky z její vzdělávací knihy pro rodiče, *Montessori for You and Your Child*, která je k zakoupení na webových stránkách Mary Da Prato:

<http://themonessorimysteryunveiled.weebly.com>.

kamarádům, což upevňuje jejich sebedůvěru, trpělivost a soucit. Dále starší děti získávají sebevědomí a jistotu při vykonávání svých dovedností tím, že pomáhají mladším spolužákům. Například starší dítě, které pomáhá mladšímu kamarádovi zavazovat tkaničku, zpřesňuje svou vlastní dovednost vázání tkaniček.

Pro další podporu sociálních dovedností ve věkově smíšené skupině dětí a abychom zajistili správnou proporcii tří, čtyř, pěti a šestiletých dětí v daném Domě, by mělo v každé jednotlivé třídě být dvacet pět až čtyřicet dětí pouze s jedním učitelem a tolika asistenty, kolik jich je nutných pro vykonávání dozoru. Je to zcela v rozporu s obecně rozšířeným přesvědčením, avšak v malých třídách se děti stávají příliš závislé na pomoci dospělého, což eliminuje příležitosti rozvíjet individuální dovednosti řešení problémů. Ve třídách, kde je příliš málo dětí, jsou zároveň omezeny sociální interakce mezi různými věky dětí. Například v malé třídě s deseti dětmi mohou být jen jeden nebo dva pětiletí, zatímco ve třídě se čtyřiceti dětmi by pravděpodobně bylo deset pětiletých, kteří jsou v interakci s mladšími dětmi a pomáhají jim.

Navzdory relativně velkým třídám se

dětem v Montessori Domě dostává hodně individuální pozornosti ze strany vyškoleného Montessori učitele ve formě individuálních nebo skupinkových lekcí známých jako ukázky/prezentace. Na rozdíl od tradičního učitele, který si počíná jako přednášející před celou třídou, Montessori učitel provádí jednotlivé studenty vývojově přiměřenými ukázkami různých na sebe navazujících dovedností v tempu určeném dítětem.

Délka ukázky závisí na složitosti pomůcky a pochopení pomůcky ze strany dítěte. Jakmile je lekce ukončena, průvodce předává kontrolu nad pomůckou dítěti a stáhne se na kraj třídy, kde se věnuje pozorování. V tuto chvíli, poté, co dítěti byla předvedena úvodní ukázka pomůcky, může dítě svobodně používat pomůcku tak dlouho, jak si bude přát, nebo ji uklidit a používat ji jindy. Ať se rozhodne jakkoliv, dítě už nebude potřebovat, aby mu průvodce s odprezentovanou pomůckou pomáhal, jelikož jej od tohoto okamžiku bude učit pomůckou samotná. Dokonce není nutné, aby průvodce opravoval práci dítěte s pomůckou, protože pomůcka má povahu sebekorekce známou jako „kontrola chyby“.

Práce s didaktickou manipulativní pomůckou, jako jsou například válečky, je velmi přímočará a jasná dokonce i pro nejmenší děti ve třídě. V tomto cvičení je deset válečků s přesnými rozměry a cílem je umístit válečky do správných otvorů v dřevěném bloku. Pokud dítě zasune váleček do nesprávného otvoru, nebude v něm váleček správně sedět. Průvodce nemusí dítě opravovat, protože kontrola chyby, v tomto případě to, že váleček nesedí v otvoru, je absolutně zřejmá. Kontrola chyby dává dítěti možnost nezávisle opravovat své chyby bez studu, který doprovází tradiční formy opravování, jako jsou například špatné známky nebo červené poznámky v eseji. Pomocí sebekorekce si děti budují přátelský vztah k chybě, což jim dává svobodu chyby dělat a následně se z nich učit bez vnějšího tlaku nebo vedení. Děti mají dostatek času opakovat úkoly, opravovat chyby a objevovat, protože si svou práci sami vybírají v průběhu nepřerušovaného tříhodinového bloku.

V připraveném prostředí zaměřeném na dítě mají děti v mezích přirozených hranic svobodnou volbu své práce. Od prvního dne, kdy vstoupí do Domu, jsou nové děti seznamovány s třemi základními pravidly Domu. Zaprvé kterékoliv dítě si může z police vzít pomůcku, která mu již byla prezentována. Zadruhé dítě, které si pomůcku vezme, ji může používat tak dlouho, jak si bude přát. Zatřetí když práci s pomůckou dokončí, musí ji vrátit na správné místo na polici, odkud si pomůcku předtím vzalo. Tato tři jednoduchá pravidla týkající se práce ve třídě eliminují potřebu vytvářet dlouhé seznamy týkající se očekávaného chování v Domě. První pravidlo, které říká, že kterékoliv dítě si může z police

Zdroj: Archiv MŠ Andělek

vzít pomůcku, která mu již byla prezentována, zajišťuje pořádek v učení, které si děti řídí samy. Pokud pomůcka na polici není, dítě si nemůže danou pomůcku vzít od dítěte, které s ní momentálně pracuje. Toto pravidlo chrání dítě, které pracuje, před vyrušováním ze strany ostatních dětí a dokonce i dospělých v místnosti. Pokud dítě používá pomůcku během pracovního cyklu správně, nesmí jej přerušovat dokonce ani učitel a dítě nesmí být nuceno, aby se o pomůcku dělilo s jiným dítětem. Pokud by k nátlaku na dítě, aby se o pomůcku dělilo, došlo, narušilo by to jeho koncentraci a schopnost používat pomůcku tak, aby z ní mělo možnost vytěžit maximum, jelikož většina pomůcek je navržena pro individuální používání.

Přerušovat dítě by bylo zároveň porušením druhého pravidla třídy, které říká, že dítě, které si z police vybralo pomůcku, může s touto pomůckou pracovat tak dlouho, jak bude chtít. Jakmile je pomůcka vrácena ve svém původním stavu na polici, může si ji opět vzít a používat ji jakékoliv jiné dítě, kterému již tato pomůcka byla prezentována, což naplňuje třetí pravidlo ve třídě. Pro malé děti je toto přirozenější způsob, jak se o věci dělit. Pomáhá vytvářet trpělivost a dovednost řešení

problémů. Jelikož je ve třídě každá pomůcka jen jedna a dítě si nemůže vzít pomůcku, se kterou pracuje jiné dítě, musí se dítě nezávisle rozhodovat o tom, co by chtělo dělat do té doby, než pomůcka, se kterou chce pracovat, k dispozici bude.

Svobodná volba však sahá za didaktický materiál ve třídě. Děti v Domě mají rovněž volnost v tom, že si mohou samy vybrat, kdy by chtěli jít na záchod, napít se vody nebo si dát svačinu. Abychom chránili důstojnost každého dítěte a podporovali funkční nezávislost, žádná z těchto činností nevyžaduje dovolení dospělého. Záchod, pitná voda a věci pro přípravu svačiny jsou umístěny v Domě tak, aby byly jednoduše použitelné.

Mnoho připravených prostředí zároveň disponuje oploceným venkovním prostředím připojeným k Domu, kam děti mohou vstupovat během pracovní doby kdykoliv chtějí pod podmínkou, že jsou vhodně oblečeny vzhledem k počasí, které venku panuje. Venkovní prostředí nebo venkovní třída je stejně výchovná jako třída vnitřní. Zážitky z venku jako zahradničení nebo botanika jsou obě vzdělávací oblasti, které se nejlépe učí venku. Tradiční dětské hry, jako jsou na schovávanou,

na honěnou a skákání přes švihadlo, podporují fyzickou zdatnost a zároveň jsou příležitostí pro procvičování dovedností čekání, až přijdu na řadu, a jiných schopností jak spolu vycházet. Když je venku hezky mohou být aktivity ze třídy jako například čtení, malování nebo zeměpisná puzzle přeneseny na stoly venku, aby děti mohly pracovat na čerstvém vzduchu.^{2,3}

Montessori pomůcky a činnosti jsou organizovány do čtyř oblastí: praktický život, sensorický materiál, jazyk a matematika. Činnosti praktického života jsou vstupním bodem dítěte do třídy. Hra a cvičení, které podporují koordinaci hrubé i jemné motoriky, slušné chování, hygienu, péči o sebe, péči o prostředí a umění jsou všechny zahrnuty v této oblasti.^{4,5} Děti se učí hodnotám, jako jsou respekt, spolupráce, střídání se a klidnému řešení konfliktů pomocí krátkých scének nazývaných „zdvořilostní formy chování“ nebo „sociální vztahy.“ Tyto lekce jsou zahrány učitelem, kterému někdy pomáhají asistenti nebo starší děti.⁶ Zábavné činnosti jako je „chůze po elipse“ dávají dětem možnost zlepšovat rovnováhu a motoriku.

Činnosti „**péče o osobu**“ zahrnují praktické aktivity, jako jsou „zapínací rámy“, které pomáhají dětem procvičovat zapínání knoflíků a vázání tkaniček. Pomocí „péče o prostředí“ se děti učí, jak se starat o oblečení, rostliny, zvířata a jakékoliv jiné aspekty prostředí, které vyžadují pozornost.⁷

Senzorické pomůcky se používají pro objevování pěti smyslů a jejich atributy. Ve třídě máme aktivity pro každý smysl: hmat, zrak, sluch a chuť. Atributy smyslu, jako jsou barva,

struktura a výška tónu jsou také zkoumány prostřednictvím samostatných pomůcek.⁸ Když má dítě bohaté zkušenosti s každým sensorickým cvičením izolovaně, budou mu předvedeny lekce z aktivit „smíšených vjemů“. Pomůcky smíšených vjemů používají kombinace smyslů, se kterými má již dítě zkušenosti.

Zeměpis a botanika jsou rovněž klasifikovány jako sensorická cvičení proto, jak jsou používány. Pomůcky jako smrkový glóbus a barevný glóbus poskytují konkrétní, hmatový úvod do abstraktního světa zeměpisu. Kontinenty a země jsou reprezentovány odnímatelnými kousky puzzle na mapě. Tvary listů v oblasti botaniky jsou rovněž prezentovány jako kousky puzzle, se kterými dítě může manipulovat, obkreslovat a poznávat.

Formální a neformální **jazyková cvičení** jsou součástí Montessori kurikula jak na akademické tak na sociální úrovni. Strukturované akademické jazykové aktivity zahrnují lekce na slovní zásobu, psaní, čtení, hláskování a větný rozbor. Všechny tyto lekce jsou prezentovány způsobem, který odpovídá vývoji dítěte a který dítě baví. Kromě těchto individuálních ukázek dostává dítě

příležitosti zapojit se do skupinových aktivit zaměřených na mluvený jazyk. V kteroukoliv část dne může dospělý ve třídě iniciovat aktivity spojené s mluveným slovem, jako jsou čtení knih, vyprávění příběhů, čtení básní, zpívání písniček a hraní jazykových her jako Hádej, na co myslím s dětmi, které projeví zájem. Poslouchání příběhů a hraní her není jen zábavné, ale zároveň rozšiřuje slovní zásobu a připravuje dítě na kreativní psaní v budoucnosti.⁹ Zábava s jazykem sahá za akademickou znalost do sociální oblasti. Děti se v Domě učí, jak spolu jednat respektujícím způsobem a mohou tak činit téměř vždy. Běžné rozhovory mezi dětmi a dospělými nebo dětmi a druhými dětmi pomáhají dětem ve třídě zlepšovat mluvené jazykové dovednosti a dovednost konverzace. Konverzace je v Domě chápána jako legitimní výběr pracovní činnosti dětí a je respektována stejně jako ostatní oblasti výuky.¹⁰

Studium **matematiky** začíná, když je dítěte okolo čtyř let, ačkoliv každé dítě může být na svou první lekci z matematiky připraveno dříve nebo později než v tomto navrhovaném věku. Matematická cvičení v Domě zahrnují zacházení s čísly do milionů; zkoumání čtyř matematických operací – sčítání, odčítání, násobení

Zdroj: Archiv MŠ Andělek

a dělení; řešení slovních problémů a práci se zlomky. Je důležité poznamenat, že tyto matematické zážitky dítě nezatěžují, jelikož jsou prezentovány v době, kdy je to vývojově vhodné, pomocí konkrétních manipulativních pomůcek a her, které jsou pro děti přirozeně atraktivní.¹¹

Předměty jako jsou **výtvarná výchova, botanika, drama, zeměpis** a hudba patřily do oblasti nazývané „kulturní nástavba“, ale nyní jsou vetkány do ostatních čtyř oblastí v Domě. Cvičení kulturní nástavby jsou zakomponovány do ostatních předmětových oblastí, abychom přešli tomu, že budou považovány za nadbytečné, když jsou naopak z hlediska holistického vývoje každého individuálního dítěte stejně důležité jako praktické dovednosti a akademické znalosti. Průvodce je zodpovědný za předvedení každé jednotlivé lekce v každé předmětové oblasti včetně výtvarných a hudebních aktivit. V Domě nejsou učitelé specialisté pro výtvarnou výchovu a hudbu, jelikož výtvarná výchova a hudba jsou integrovány do holistického rámce Domu.

Stejně jako u kterékoliv jiné ukázky si děti mohou svobodně vybrat výtvarná nebo hudební cvičení dle své libosti během nepřerušovaného tříhodinového cyklu poté, co jim byla předvedena úvodní ukázka. Každá lekce v Domě je především zábavná, s otevřeným koncem a kognitivně vhodná pro děti ve věku od tří do šesti let.

Kromě věkově smíšených skupin, vyškoleného Montessori průvodce a didaktických pomůcek spoléhá připravené prostředí také **na zapojení se rodičů**. Rodiče a Montessori průvodce tvoří partnerství, které je nezbytné pro vzdělávání každého dítěte. Být efektivním Montessori rodičem sahá za pohovory mezi učitelem a rodiči, účast na třídních schůzkách a další školní povinnosti. Montessori je životní styl. Připravené prostředí, se kterým se děti setkávají v Domě, by mělo být upevňováno doma. Dokonce, i když jste neprošli Montessori výcvikem, existuje mnoho jednoduchých cest, jak můžete přenést Montessori do svého domova. Začněte s jednoduchými úpravami jako například s tím, že svým dětem pro jejich aktivity

poskytnete otevřené police místo toho, abyste věci nesystematicky házeli do truhly na hračky. Dejte svému dítěti kobereček odpovídající dětské velikosti, který mu bude sloužit jako pracovní a hrací místo, a tím předejdete hromadění nepořádku. Vedte s dítětem inteligentní rozhovory o tématech přiměřených jeho věku, jako jsou například příroda na zahrádce nebo v parku. Zapojte své dítě a podporujte jeho spoluúčast na věku přiměřených domácích pracích pod dohledem dospělého, jako je skládání prádla, párování ponožek, pomáhání s krmením domácích zvířat a odměřování sypkých a tekutých ingrediencí během přípravy jídel. Až příště půjdete na pohovor s učitelem, zeptejte se průvodce svého dítěte na další nápady, jak zařadit Montessori prvky do vašeho domova a jak váš domov orientovat na dítě. Vytvoření připraveného prostředí doma nemusí nezbytně být úkol jednoduchý, ale je to úkol, který stojí za to. Je to úkol, který připraví děti pro život.

CITOVANÁ LITERATURA

¹ Montessori, Maria. *The Secret of Childhood*. Trans. Barbara B. Carter. Hyderabad: Orient Longman, 2006. Tištěné vydání. str. 147.

Vydáno česky: Montessoriová, Maria. *Tajuplné dětství*. Přeložil Jan Volín. Praha: Triton, 2012. Tištěné vydání

² Montessori, Maria. "The House of Children." *The NAMTA Journal* 38.1 (2013): 11-19. Tištěné vydání. (článek)

³ Montessori, Maria. "Nature in Education." *The NAMTA Journal* 38.1 (2013): 21-27. Tištěné vydání. (článek)

⁴ Montessori, Maria. *The Discovery of the Child*. Trans. Mary A. Johnstone. Chennai: Kalakshetra, 2006. Tištěné vydání. str. 86-88.

Vydáno česky: Montessoriová, Maria. *Objevování dítěte*. Přeložila Vladimíra Henelová. Praha: SPS, 2001. Tištěné vydání

⁵ Montessori, Maria. *Dr. Montessori's Own Handbook*. Mineola: Dover Publications, 2005. Tištěné vydání. str. 18-30.

⁶ Montessori, Maria. *The Secret of Childhood*. Trans. Barbara B. Carter. Hyderabad: Orient Longman, 2006. Tištěné vydání. str. 132-135.

Vydáno česky: Montessoriová, Maria. *Tajuplné dětství*. Přeložil Jan Volín. Praha: Triton, 2012. Tištěné vydání

⁷ Montessori, Maria. *Dr. Montessori's Own Handbook*. Mineola: Dover Publications, 2005. Tištěné vydání. str. 18-30.

⁸ Tamtéž str. 30-87.

⁹ Tamtéž str. 91-109.

¹⁰ Montessori, Maria. *The Absorbent Mind*. Vol. 1. Oxford: Clio, 2004. Tištěné vydání. The Clio Montessori Ser. str. 111-112.

Vydáno česky: Montessoriová, Maria. *Absorbující mysl*. Přeložil Jan Volín. Praha: SPS, 2003. Tištěné vydání

¹¹ Montessori, Maria. *Creative Development in the Child*. Ed. Rukmini Ramachandran. Vol. 1. Chennai: Kalakshetra, 1998. Tištěné vydání. str. 132-134.

Montessori prostředí pro děti 3-6 let dle mezinárodních standardů AMI z MŠ Andílek

Celkový pohled

Matematika

Praktický život

Smyslová výchova

Jazyk

Připravené školní prostředí

Autor: Carla Marie Foster, AMI trenérka pro věk 6-12

Naše obecné cíle pro vytváření připraveného prostředí ve školních třídách na prvním stupni jsou:

- Vytvořit prostředí, které je v souladu s psychologickými charakteristikami a potřebami dítěte v mladším školním věku.
- Vytvořit prostředí, které podporuje soustředěnou motivaci (flow) a harmonii.
- Limitovat pomůcky, zároveň ale nabízet různorodý výběr konstruktivních činností, které dítěti pomáhají prozkoumávat své zájmy o svět a vesmír.
- Vytvořit prostředí, které podporuje pozitivní sociální vztahy.

Dynamika, která řídí přípravu prostředí, je dynamika budování důvěry. Důvěra je v jedinci budovaná skrze ovládnání sebe, ovládnání prostředí a obvyklých povinností. Děti si musí vytvořit důvěru v sebe sama, důvěru ve fyzické prostředí, důvěru v dospělé, důvěru v jiné jedince a důvěru ve skupinu jako celek. Odpovědnost vůči prostředí včetně věcí a osob v něm musíme jak očekávat, tak rozvíjet.

Carla Foster pracuje v oblasti Montessori již od roku 1984, kdy absolvovala výcvik pro věk 0 – 3. V roce 1990 dokončila výcvik pro věk 6 – 12 a od té doby pracovala na základních školách v USA a Norsku. Od roku 2011 pracuje jako trenérka pro věk 6 – 12 v USA, Evropě a Indii.

Aktivita, která podporuje tuto důvěru, musí být přiměřené dané fázi vývoje. Velikost nábytku musí být také přiměřená, abychom mohli podporovat nezávislost. Uspořádání pomůcek a činností musí být jasné a srozumitelné, aby rozvíjelo jak fyzickou, tak mentální nezávislost. Třída je laboratoř, knihovna a dílna. Měla by vyzývat děti, aby hledaly různé cestičky skrze osnovy, zkoumaly vlastní zájmy a plnily jakékoliv veřejné povinnosti. Připravené prostředí musí obsahovat extrémní řád v systémech a denních rutinách.

Montessori pomůcky, které byly vyvinuty v dlouholetém procesu experimentování, by měly stát na předním místě. Tyto pomůcky jsou „konkretizovanými abstrakcemi“, které vystihují zásadní vlákna vědomostí. Pomůcky jsou dětem prezentovány způsobem, který bychom mohli charakterizovat jako „řízené ztvárnění“ historického procesu, pomocí kterého lidstvo dosáhlo zobecnění světa, ve kterém žijí. Jsou klíčem ke zkoumání a abstrakci.

Mnoho pomůcek, které se ve třídě nachází, je ručně vyrobeno. Vyškolení učitelé mají ve svých odborných albech návody pro výrobu těchto pomůcek. Pomůcky, které na policích najdete, se v různých kulturách mohou částečně odlišovat. Je důležité si pamatovat, že pomůcka musí být otevřená a svou rozmanitostí musí děti inspirovat k opakování.

Prostředí 6-12 a 3-6 mají několik společných prvků:

Zdroj: Archiv ZŠ Andělek

- **Řád:** Veškeré pomůcky musí být čisté a úplné. Všechny věci mají své konkrétní místo na policích.
- **Estetika:** Pomůcky a uspořádání místnosti musí být atraktivní a vést děti k aktivitě. V prostředí by v co největší míře měly být použity přírodní materiály.
- Uspořádání pomůcek na policích je logické a tematické. Posoupnost pomůcek je jasně daná.
- Všechny pomůcky naplňují jak přímé tak nepřímé cíle.
- Množství pomůcek je omezené. K dispozici je každá pomůcka jen v jednom (v několika málo případech případně ve dvou) vyhotoveních.
- Děti musí vybírat vědomě a učit se spolupracovat a sdílet.
- Děti se aktivně účastní péče o prostředí.

Je jasné, že tyto principy slouží akademickým, osobním i sociálním cílům. Děti se cítí bezpečně a mají pocit, že prostředí jim patří. Starají se o něj, respektují ostatní děti při práci s pomůckami a účastní se rozhodování o tom, jak prostředí vylepšit.

Obecná estetika místnosti je také důležitá. Postavte se do dveří a přemýšlejte o tom, co vám jako první padne do oka. Jsou to pomůcky? Měly by být. Police by měly mít jemnou nebo světlou barvu, která dává pomůckám

vyniknout, prezentuje je. O pomůckách bychom měli přemýšlet stejně, jako přemýšlí ředitel galerie, když věší nebo umísťuje umělecké dílo, tak aby všechny jeho přednosti byly vystaveny na odív. Můžete vybrat různé grafiky, které se budou hodit do dané části třídy, a obměňovat je. Vyhněte se nepořádku! Také dekorativní předměty mohou zdobit vrchní police.

Mezi prostředím 3-6 a prostředím pro 6-12 leté jsou také rozdíly.

Rovněž pracovní atmosféra by měla být odlišná.

- Prostředí pro děti ve věku 3-6 by mělo být velmi klidné s domácí atmosférou. Děti často pracují samy nebo ve velmi malých skupinkách. Jedním z cílů práce je podporovat hlubokou koncentraci. To mladší školní třída připomíná spíše včelí úl a dílnu. Děti pracují ve skupinkách, mluví o své práci a pracují na různých místech ve třídě. Třída dětí mladšího školního věku obsahuje nejvíce pomůcek ze všech prostředí. Všechna semínka musí být v tomto období zasetá.
- Třída dětí ve věku 9-12 může místý vypadat spíše jako knihovna, ačkoli atmosféra dílny je také zachována. Děti hodně pracují na velkých projektech buď jednotlivě nebo v malých skupinkách. Děti se pohybují po třídě méně a každé činnosti se věnují delší dobu. Je zde o něco méně pomůcek, protože děti často pracují v abstraktní rovině.

- Mnoho pomůcek se používá v různých souvislostech – například kolíčková tabulka. Měla by zde ale i nadále být zachována logická posloupnost. Pro uspořádání pomůcek neplatí „jeden tác-jedna aktivita“. Výtvarné pomůcky musí být vystaveny v policích, aby si děti mohly vybrat, co potřebují. To samé se týká pomůcek pro pokusy a dalších běžných potřeb.

Uspořádání místnosti musí brát v potaz charakteristiky dítěte školního věku:

- Nové schopnosti úsudku a představivosti
- Sklon k velké práci
- Potřeba sociální interakce
- Potřeba kultivovat morální vnímavost: pravidla a struktury, spravedlnost a soucit, dobro a zlo
- Zkoumání ve velkém rozsahu, jak ve třídě, tak venku.

Proto musí být veškerá semínka kultury zasetá. Hranice nastavené prostředím zajišťují, že děti budou „nespokojené“ s tím, co existuje v prostředí a budou chtít vyjít ven, aby hledali pravdu o tom, co jsme jim tvrdili.

Děti také prozkoumávají společnost, a to jak společnost dané kultury, ve které žijí, tak koncept společnosti obecně i společnost svých vrstevníků. Uspořádání fyzického prostředí může podporovat soustředěnost, harmonické sociální vztahy a dobré pracovní návyky.

Jak vypadá prostředí školy v Ho Či Minově Městě ve Vietnamu?

Autor: Michael Cooper

Jmenuji se Michael. Jsem anglický rodilý mluvčí a učil jsem angličtinu děti v Ho Či Minově Městě ve Vietnamu. Nejprve bych chtěl říci, že život ve Vietnamu je zcela odlišný od života v Anglii nebo v České republice. Zaprvé, je tam spousta sluníčka, vlhkosti a motocyklů. Zadruhé, životní náklady – hlavně ve srovnání s životem v Anglii – jsou mnohem nižší. Zatřetí, učitelé angličtiny ve Vietnamu jsou placeni výrazně lépe než doktoři v nemocnicích nebo než jiné obvykle lépe placené profese. Je to z toho důvodu, že angličtí mluvčí jsou komoditou pro bohaté. Jediní, kdo si totiž hodiny angličtiny s rodilým mluvčím v soukromých školách mohou dovolit, jsou bohatí. Navíc, jak se zdá, bohatí už do jisté míry anglicky umí a mají spíše zájem na tom, aby se anglicky učily jejich děti. Z toho vyplývá, že trhem pro výuku angličtiny jsou především malé děti.

Vypozoroval jsem, že Vietnamci jsou neuvěřitelní pracanti a to samé platí i o jejich dětech. Mí žáci navštěvovali školu sedm dní v týdnu – pět dnů chodili do běžné školy a o víkend navštěvovali naše jazykové centrum, kde vždy strávili minimálně čtyři hodiny. Jelikož děti

Michael pochází z Anglie, je na půl Venezuelan a na půl Angličan. Vystudoval Psychologii a ve svém volné čase se zabývá sebevzděláváním a také se zajímá o Montessori pedagogiku. Aktuálně studuje AMI výcvik pro věkovou kategorii 0 – 3. Po dokončení kurzu CELTA v Austrálii odjel do Vietnamu, kde strávil dva roky výukou mladých studentů.

do našeho centra chodily ve svých dnech volna, bylo dvojnásob důležité, aby si hodiny angličtiny užily a aby se do naší školy těšily. Jazyková centra ve Vietnamu byla patrně už s tímto cílem navrhována. Většina z nich je vybavena interaktivní tabulí, židlemi se stolečky (na rozdíl od stolů nezabírají cenné místo pro hry) a keramickou podlahou, což dětem při práci ve skupinkách umožňuje psát na ni popisovači.

Maximální počet dětí ve skupině bývá ve většině center 18. Věk dětí v jedné třídě se může lišit, protože rozřazení do skupin většinou probíhá na základě úrovně (např. 3-6, 6-9, 9-11, 11-14, 14-17).

Tento systém rozřazování je většinou účinný. Mnoho těchto věkových skupin v mých hodinách dobře spolupracovalo. Avšak čtrnáctiletý žák ve skupině 14-17 často patří mezi nadanou menšinu a do skupiny mezi ostatní většinou příliš nezapadá.

Z mé zkušenosti byla centra, ve kterých jsem pracoval dobře navržena, vybavena kvalitními pomůckami (jako jsou barevné karty se slovní zásobou, malé tabulky, popisovače, maňásci, rekvizity atd.) a dobře se starala o potřeby žáků. V každé třídě byl dále Vietnamský asistent a tolik potřebná klimatizace.

Při srovnání s výukou ve státních školách byly rozdíly obrovské. Během mého výcviku (CELTA; CELTA YLE) byl kladen důraz na to, aby učitel méně mluvil a podporoval interakci mezi žáky navzájem i komunikaci s učitelem. Děti, které navštěvovaly státní školy, nebyly na interakci s učitelem zvyklé. Ve většině tříd bylo mezi 40 a 50 žáky a hodiny se konaly v obrovských třídách, kde učitel musel používat megafon nebo mikrofon, aby ho bylo slyšet.

Zdroj: Archiv autora

Zdroj: Archiv autora

Z tohoto důvodu byla interakce mezi žáky a učitelem nejen výjimečná, ale také poněkud omezená. V jedné takovéto třídě jsem dokonce bojoval se zvuky stavařských vrtaček o to, koho bude slyšet lépe. Toto v kombinaci s faktem, že v přeplněné třídě se nacházely jen větráky, přispělo k tomu, že situace ve třídě ještě více „zhoustla“.

Ještě nedávno pracovali ve státních školách jen ti rodilí mluvčí anglického jazyka, kteří sice měli titul, ale nebyli učitelé. Bylo to z několika důvodů. Zaprvé učitelé, kteří měli bakalářský titul a prošli CELTA výcvikem, si užívali luxus výuky v soukromých jazykových centrech, které si mohly dovolit tyto učitele dobře zaplatit a poskytovat jim lepší služby. Za druhé jazykové školy zaměstnávaly jen kvalifikované učitele, a protože státní školy si nemohly dovolit

platit kvalifikovaným učitelům podobné honoráře nebo jim poskytovat bonusy, na které byli od soukromých škol zvyklí, zaměstnávaly ty, co zbyli. To znamenalo, že žáci sice byli zvyklí na rodilé mluvčí, ti ale, ačkoliv měli titul, měli málo zkušeností s metodikou potřebnou k tomu, aby mohli učit efektivně. Bohužel většina těchto „učitelů“ zadávala žákům práci z učebnice.

Následně, angličtina, která se ve státních školách vyučovala, si začala vytvářet špatnou reputaci a rodiče, kteří i tak museli platit za to, že jejich děti tyto hodiny navštěvovali, ji nepokládali za přínosnou. Poté začaly vznikat partnerské projekty mezi jazykovými centry a školami, což znamenalo počátek reformy. Ve škole, kde jsem já učil své partnerské hodiny, byly třídy vyklizeny a zbaveny starých stolů a židlí, aby je nahradily stejné

židličky se stolečkem, které jsme měli v jazykových centrech.

Ve třídách byly instalovány bílé tabule, které nahradily tabule s křídami. Počet žáků ve třídách byl snížen na 30-40. Avšak tento počet žáků byl stále vysoký na to, abychom si mohli dovolit činnosti, při kterých by děti neseděly na židlích tak, jak tomu bylo v našich menších třídách. Pro mě to bylo omezující, protože mi to neposkytovalo prostor pro mnoho činností, kterým by se děti mohly věnovat. Nebylo tedy možné najít rovnováhu mezi aktivizujícími činnostmi, jako jsou pohybové aktivity, a činnostmi u stolečku (zklidňující aktivity).

Při výuce angličtiny jako cizího jazyka se počítá s tím, že příliš mnoho aktivizujících cvičení vede k přílišnému nadšení a může způsobit chaos ve třídě – a tím ztížit řízení třídy a učení. Také je ale potřeba myslet na to, že nedostatek pohybu způsobený přílišným množstvím aktivit v lavici nebo u stolu, může vést ke snížení pozornosti dětí a vzrůstu nevhodného chování, případně dokonce k usnutí.

Státní vzdělávání ve většině částí rozvinutého světa je známé svými početnými třídami a zaměřením na činnosti v lavicích. Ve Vietnamu je to ale snad ještě extrémnější, jelikož učitelé nemohou se svými žáky komunikovat jinak než za přispění megafonu – mikrofon je víceméně luxus, který je určen pro učitele angličtiny, kteří jsou rodilými mluvčími. Při výuce angličtiny respektujeme, že existuje mnoho odlišných stylů učení a proto plánujeme hodiny tak, aby zaujaly různé typy žáků. Podle Gardenera oslovuje mainstreamové vzdělávání především typy žáků s logickým (matematickým) a intrapersonálním stylem učení, čímž je ze vzdělávacího procesu většina žáků

Zdroj: Archiv autora

vyloučena, jelikož mají odlišný styl učení a tedy při výuce zažívají obtíže kvůli způsobu vedení hodin, jenž je pro ně nepřírozený.

Většina anglických center privátního sektoru ve Vietnamu bere ohled na fakt, že malé děti jsou především vizuálně hmatové typy, dobře pracují ve skupinách i samostatně, jsou rády aktivní a pohybují se po třídě (alespoň část hodiny). Protože jsem sám učil děti od 3 do 16 let, zjistil jsem, že toto platí obzvláště pro děti ve věku 3 – 13 let. Starší děti také rády hrají aktivní roli při svém učení, rády pracují v interakci s učitelem, pracují společně i samostatně, avšak jsou schopné vydržet na svých místech delší dobu a baví je občasné aktivizující činnosti (např. board race). Přitom všechny lekce, které jsem ve Vietnamu odučil, nebyly kratší než dvě hodiny. Některé trvaly i tři hodiny (s maximálně dvěma desetiminutovými

přestávkami). Obecně se dá říct, že Vietnamské děti v soukromých jazykových školách pracují velmi tvrdě a chovají se dobře. Ve velkých státních školách je chování žáků větším problémem. Protože prostředí je navrženo tak, aby mohlo pojmout velké množství žáků, interakce s těmito žáky je omezená a vybudování harmonického vztahu je tím velmi ovlivněno. Naopak učitel jazykové školy si pamatuje jména svých žáků a s většinou z nich je ve třídě v interakci. Protože žáci hrají při svém učení spíše aktivní roli, jsou do hodin více vtaženi než žáci ve velkých přeplněných třídách státních škol. Za těchto podmínek má s vyučováním svého předmětu problém dokonce i zkušený učitel.

Závěrem lze říci, že ve Vietnamu je výuka ve státních školách velmi odlišná od výuky v soukromých jazykových centrech. Podobně je tomu pravděpodobně v Anglii, Česku i dalších částech světa. Rozdíl mezi

soukromým a státním vzděláváním zřejmě není většině čtenářů neznámý. Možná méně známý je ale fakt, že výuka angličtiny jako cizího jazyka se vyvíjela nezávisle na předmětech, které se vyučují ve státních školách. Ve většině Vietnamských jazykových škol jsou třídy navrženy tak, aby učitelům umožnily vyvážit výuku pomocí „pohybových aktivit“ a tím poskytnout dětem svobodu pohybu a učení. V protikladu s tímto je výuka ve státních školách, kde takováto svoboda pohybu je limitována a velký počet žáků ve třídě omezuje vztah mezi učitelem a žáky. Ačkoliv se výuka angličtiny ve státních školách začala měnit, prostředí a velikost tříd omezují efektivitu učitele. Zdá se tedy, že soukromé vzdělávání ve většině jazykových škol ve Vietnamu lépe vyhovuje potřebám žáků než výuka angličtiny ve státních školách.

Připravené prostředí 0 – 3 očima rodiče

aneb jak se dá probudit v dítěti do tří let sebevědomí a nezávislost u vás doma

Autor: Renata Křivánková

Asi nejvíce si připraveného prostředí užil můj muž! Několikrát do roka přestavěný nábytek, kuchyňské potřeby dole v šuplíku a v koupelně měl zrcadlo u kolen. Dnes, kdy obě děti máme za hranicí tří let a ještě nejsou školáci, se vše tak nějak ustálilo a on vidí samostatné děti. Děti, co si po sobě utrou vylité pití. Děti, které samy věší vyprané prádlo. A také děti, co uklízí ze svého vnitřního pocitu, že je to vlastně fajn! Vidí i jiné přínosy, protože obě chodí do Montessori školky. Já ten největší přínos vidím v jejich vnitřní touze hledat nové věci, učit se a jít si za svou vůlí. To, že dcera v předškolním roce školky píše psacím písmem, čte a sčítá čtyřmístná čísla, je hezké, moc hezké. Ale nejvíce se mi na tom líbí, že to vše vzešlo z jejího vnitřního zájmu a chuti se učit, kterou už nikdy neztratí!

Připravené prostředí se u nás doma prolíná všemi místnostmi. Ve všech místnostech žijeme čtyři a několik

domácích mazlíčků, počínaje velkým psem a konče morčaty. My s mužem máme svá nedotknutelná místa, o kterých nemůžu říci, že jsou připravená na útok dětí. A ani se mi nechce vše doma přizpůsobit pouze půlce osazenstva.

Vše začalo, když byl dceři zhruba rok. Vnímala jsem její touhu si hrát s vodou, ale nevěděla jsem, co jí na tom tak přitahuje. Když jsem ji nechala a ona vše rozlila, postupně se mě zmocňovala hysterie: „Je úplně mokrá a v koupelně potopa“. Sama jsem si říkala, že si přidělávám práci a že jí to asi dělat nenechám. Stejně to bylo i s dalšími věcmi v kuchyni, v obývacím i na zahradě. Cítila jsem totální rozpor sama v sobě. Chtěla jsem jí umožnit to, o co měla silný zájem, ale zároveň jsem nechtěla prožívat pocit zmaru a rozčilení nad spouštěm, kterou pak vytvořila.

Měla jsem rámcový pocit, jak k dceři chci přistupovat, ale neměla jsem techniku a nástroje, jak toho dosáhnout. S kamarádkou Janou Holcovou jsme založily Rodinné centrum 4medvědi, kde jsme organizovaly řadu seminářů pro dospělé a s velkým zájmem je absolvovaly.

Postupně jsem se seznamovala s Montessori pedagogikou. Ruku v ruce jsme ji začali v našem centru aplikovat ve spolupráci se zkušenou učitelkou Evou Houdkovou. Vše

začalo zapadat. Školka, která začala vznikat u nás centru, ale nebyla plnou odpovědí na to, co se dělo u nás doma. Nejde zcela vzít školku a překopírovat si ji domů. Důvodů je mnoho.

Postupnou cestou jsem zkoušela jak dceru zapojit do úkolů každého dne, tak, abych byla s ní a ona se ode mě mohla učit „co je život“. Začaly jsme vše dělat spolu a fungovalo to. Postupně jsem přicházela na to, jak dceři zjednodušit některé činnosti. Často stačilo jen dávat věci na jedno místo, kam ona dosáhla. Pak je mohla sama vzít a donést a to jí zcela uspokojovalo. Mě pak bavilo se dívat na naplněné dítě, které hledá další příležitosti, jak mi znovu pomoci. Chtěla být důležitá a dělat věci jako já. Hledala jsem informace a zkoušela rady, jak dítěti doma vytvořit připravené prostředí, kde dítě nemusím stále okřikovat a hlídat. Chtěla jsem doma vše připravit tak, aby to mohla dělat sama bez mojí pomoci – protože to jí bavilo nejvíce. Ve 2,5 letech dcery přišlo další miminko syn. Zhruba první rok jsme měli v podstatě dvě na sobě nezávislá připravená

prostředí. Každý potřeboval něco jiného. Jak syn začal být více pohyblivý a začal věci zkoumat, bylo potřeba vše nově připravit. To bylo pro mne dost krušné období - skloubit potřeby 3,5 leté holčičky a ročního průzkumníka. A to vše tak, aby to oba stále zajímalo. Prostředí bylo potřeba mít podnětné pro oba a přitom téměř na tom stejném místě. A tak jsem její aktivity dávala o trochu výše: ona se cítila důležitá a on si na nich nezkoušel nic, co by nemohl splnit. Pro oba jsem hledala aktivity, kde by si zakoušeli pocit „já jsem to dokázal sám“. To si prožívali na úkolech přiměřených jejich vývoji. Díky tomu pak postupovali dále a hledali další věci. Vnitřní motivace je hnala dopředu rychlým krokem. A mě také. Naštěstí jsme tou dobou byli dva měsíce na chatě v lese a tam už přirozeně bylo mnoho příležitostí pro oba.

Abych byla konkrétnější: například jsem se divila, proč si po zutí venkovních bot dcera boty neuklidí. Pak mi ale došlo, že vlastně neví, kam je má ukládat. Koupili jsme botníček a nízký věšák a najednou jako mávnutím proutku si botičky ukládala do botníku a bundičku věšela na věšák. Bylo to pro mě objevení Ameriky! Nádherný objev, který mi umožnil vidět mou rok a půl starou holčičku zcela v jiném světle. Toto pro mě byl zlom. Dodnes si to pamatuji. Pochopila jsem, že když jí nábytek a vybavení velikostně přizpůsobím, ráda je bude používat. První místnost, kde jsem připravené prostředí začala aplikovat, byla **koupelna**. Silný zájem dcery o vodu mě k tomu navedl. Naučila jsem jí, jak se pouští voda. Nemusela jsem vymýšlet, jak jí postavit stupátko k umyvadlu - máme doma bidet, a tak se jednoduše stal jejím umyvadlem, kam dosáhne ze své výšky. Hlavní úkol byl, jak ji naučit vodu také vypínat, abychom neměli neustále

potopu. Dokola a dokola jsem jí ukazovala, jak se vypíná. Až mi kdosi poradil, nakreslit rysky na nádoby – aby ukazovaly, kam až se voda nalévá. Bylo pro ni tak zajímavé si vodu sama natáčet, že i na rysku přistoupila a fungovalo to. Měla v koupelně několik misek, naběraček, trychtýřů, houbiček a hadříků, které používala. Z počátku jsem měla tendenci jí tvořit tácky s pomůckami, ale nedostatek prostoru v koupelně mi to nedovolil. Také se mi domů nechtělo kupovat několik stejných

Zdroj: Archiv autora

mističek a konviček. Naučila jsem jí, že si potřebuje donést určité věci, aby mohla přelévat. Moc jí bavilo si pro věci chodit a až pak začala s věcmi pracovat. Dnes už vím, že pohyb je pro děti do tří let informace o tom jak svět opravdu funguje a že to vlastně tehdy bylo ku prospěchu. A nás k tomu navedl nedostatek prostoru a nemožnost nakoupit několik stejných nádob. Dodnes za dlouhých zimních večerů děti milují „omývání jídelní židličky“. Donesou si nádobu s vodou, kápnou trochu Ecoveru, vezmou houbičku a čistí a myjí. Koupelna se nestala pouze místem aktivit, ale dcera a později i syn si tu začali sami mýt ruce. Mýdlo ručník měli tak, aby na ně dosáhli. Také měli v nízké poličke kartáček a pastu.

Často jsme si všichni najednou čistili zuby a nápodoba fungovala perfektně. Byli rádi, že dělají věci jako já. Jako já také např. plnili pračku, vyndávali mokré prádlo a věšeli se mnou na sušák. Až na chatě v přírodě mě napadlo, že vlastně můžou i věšet prádlo, když budou mít nízkou šňůru s kolíčky. To byl také velký hit.

V **kuchyni** to probíhalo podobně. To co jsem dělala, jsem se snažila zpřístupnit i dětem. I zde vítězila voda - často omývali zeleninu. Později i míchali a krájeli. Společné vaření, ale nebyla vždy zábava i pro mě. Často se stávalo, že jsem z toho byla „vytočená“. Měla jsem jediné vajíčko a děti mi ho rozlily do mouky. Nebo mouku rozsypaly po celé kuchyni. Postupně jsem se naučila si společné vaření dopředu promyslet a rozdělit si úkoly. Oslobodilo mě, že jsem si uvědomovala, že děti v tomto věku nechtějí tu bramboru oloupat, aby byla v polévce. Ale zajímá je to samotné loupání. To si užívali neuvěřitelně dlouho a já už na počátku věděla, že na tuhle bramboru nemám čekat. Jinak bychom tu polévku měli až k večeři, místo k obědu. Teprve když jsem pochopila, že to nedělají s cílem jako já, tedy to „udělat“ ale jen činnost „dělat“ - pak jsme si to začali užívat všichni. V době, kdy s námi začal vařit i syn, často chtěl dělat to, co jeho starší sestra. To někdy bylo náročné a provázené brekem a scénkami. Naučila jsem se, ale větu „Toto je tvoje práce a toto je sestry práce“. To syn akceptoval a každý mohl dělat to, co vývojově zvládl. Měla jsem tendenci synovi nadřezovat, protože je přece malý a „nemá z toho ještě rozum“. Brzy jsem pochopila, že i on pravidla s noblesou přijme a respektuje. Aby se mnou mohly děti pracovat na kuchyňské lince, přistavovaly si židličku, na které pak

stály. Někdy jsem s nimi i vařila na zemi. To jsem často dělala, když byl syn malinký. Užíval si hlavně osahávání zeleninových slupek, které dcera právě oškrabala. Postupem času je také přendával z jedné mísy do druhé. U jídelního stolu máme dodnes rostoucí židle, díky kterým si děti mohou sami vlézt a vylézt na židli a částečně si i donést jídlo na stůl. Asi by bylo ideální, kdyby měly nízkou židličku a stolek, kde si samy a pohodlně mohou protřít stůl a donést jídlo. Také by se malý stolek hodil např. na malování, či jiné aktivity. Bohužel jsem ale nenašla židli a stůl, který by nebyl jen na krátké období. Ideální by byl takový, který by dětem stále svou výškou vyhovoval - byl pohodlný a zároveň jim vydržel alespoň pár let. **V obývacím pokoji** jsme měli u země několik aktivit na vkládání – to děti vždy bavilo a mě vlastně také. Procházela jsem různé

obchody – ať už domácí potřeby, OBI či IKEA a hledala, co by se kam dalo zasouvat. Děti to vždy s nadšením přijaly. V podstatě šlo jen málo o to, jak šikovně pak měly prstíky, hlavní bylo, jak hluboko se dostaly ve své koncentraci a v rozvoji vůle nad těmito úkoly. Když byl syn miminko, měl široké zrcadlo u země, kde jsem mu zavěšovala jednoduché origami motýlky, které dcera synovi vymalovávala. V obývacím pokoji jsme také stavěli překážkové dráhy v době, kdy ještě lezl a potřeboval si najít hranice svého těla. V době, kdy už začal chodit, jsme rychlé aktivity přesunuli ven. Doma jsme neběhali. Ložnice jsme měli řešené tak, aby si děti samy mohly vylézt z postele a nebyly závislé na tom, až je z postýlky vyndáme. Syn se poměrně brzy (cca 9 měsíců) naučil lézt z postele ven. Zajímavé bylo, že brzy pochopily, že můžou z postýlky vylézt i

při večerním usínání. A právě protože věděly, že vylézt mohou, neměly potřebu to zkoušet znovu a znovu a usínání bylo v klidu. Milovala jsem okamžiky, kdy se syn po poledním spánku sám sebral a přišel za námi do obývacího pokoje. Byl tak hrdý, že si toto mohl sám zařídit! Když jsme spali u svých rodičů, kde byla uzavřená postýlka, často po probuzení brečel. Asi i vznikaly určité pocity frustrace, když čekal, až ho někdo uslyší a vytáhne ho.

Na našem domácím prostředí mě nejvíce bavil pohled na děti, které chtěly dělat věci jako já. Jsem moc ráda za to, že jsem pronikla do středu Montessori metody. Díky tomu jsem začala dětem důvěřovat a dávat jim odpovědnost už jako batolatům.

SMYSLOVÝ
PRŮZKUMNÍK
montessori 0-3

**Vytvořte pro vaše dítě domov,
který podpoří touhu učit se
a bude budovat jeho
sebedůvěru na celý život!
A to vše již od miminka!**

Chcete vědět jak na to? Cestu vám ukáže e-book:

JAK PROBUDIT V DĚTECH NEZÁVISLOST A SEBEVĚDOMÍ U NÁS DOMA

Najdete na www.smyslovy-pruzkumnik.cz

Jak se dělá Feng-Šuej ve školce?

Autor: Ing. Martin Wilczek

Feng-Šuej je tradiční čínské učení, které se zabývá vztahem člověka a jeho životního prostoru. Jeho základem je vnímání harmonie prostoru a jeho proměna směřující k přirozenému plynutí energie. Takovým prostorem může být i školka.

Tvorba prostřední dle principů Feng-Šuej (doslova „voda a vítr“) vyžaduje velkou vnímavost pro celek a současně velký cit pro detail a jednotlivost. Základem je být přítomen v daném prostoru, fyzicky v něm přebývat a pozorovat. Jak se chovají děti? Kudy chodí a kde mají tendenci běhat? Jsou v prostoru místa, kterým se vyhýbají nebo která jim brání v pohybu? Díváte se a vidíte. Klíčovým faktorem vašeho pozorování je uvědomění si zdroje a plynutí energie. Odkud se do prostoru vlévá? V NestLingue je zdrojem energie, jakousi pomyslnou energetickou řekou, světlo Slunce putujícího po obloze a vstupující ohromnými okny do třídy. Dalšími branami energie v prostoru, kromě oken, jsou dveře. To vše je nutné vzít v potaz a uvědomit si jakou roli ta která část místnosti hraje v celkové energetické výměně.

Energie se chová jako voda. Vtéká do místnosti, prochází jí a odtéká z ní.

Martin Wilczek je majitel přední pražské mezinárodní Montessori školky NestLingue, profesionální kouč a fotograf s vášní pro hudbu, poesii, mystiku a zkoumání neomezených možností lidské mysli. Martin učí o povaze pravého jména člověka a jeho vrozeném nadání. Je zakladatelem Ligy výjimečných nadání. Více informací o školce

na www.nestlingue.cz a o autorovi na www.martinwilczek.com.

Když si uvědomíte, kde se v místnosti nachází její „energetická řeka“, jak jí protéká, kde se zastavuje nebo naopak, kde se řítí velkou rychlostí, můžete přistoupit k činu. Cílem Feng-Šuej je plynutí. Energie nemá rychle vletět do místnosti a rychle z ní zase odletět. Nemá však ani vytvářet „mrtvá říční ramena“ stagnující čchi. Energie, tak jako voda, miluje meandry, zákruty. Ráda se rozděluje a zase spojuje. Tomu všemu je v NestLingue věnována pozornost.

Zjistil jsem například, že parapet okna, kterým do třídy Primary vchází energie, byl plný odložených věcí, pomůcek, krabiček atp. Dále energie

procházela akváriem, které se často zanášelo a jehož zadní stěna byla polepena papírem s obrázkem podvodních rostlin. Pronikala do třídy a ničím nebržděna, směřovala rovnou do středu místnosti, k elipse. Vliv této disharmonie byl poměrně dobře patrný v chování dětí, zejména chlapců, kteří častěji projevovali neklid.

Bylo třeba vyklidit parapet okna, zajistit dobré filtrování vody v akváriu, ze kterého také zmizel nalepený papír. Změnil jsem uspořádání stolů tak, aby přicházející energie zpomalila svůj tok a dostala se ze středu místnosti do všech jejích koutů a aby v těchto koutech zároveň dále plynula směrem k centru místnosti. Tímto způsobem se k elipse v současné době přivádí kultivovaná, plná energie, která prošla celou třídou a má ten správný náboj. Bylo také nutné uvědomit si, kam z elipsy energie odtéká a ve kterém bodě končí. Každý předmět a každý kousek prostoru hraje důležitou roli v celkovém nastavení. Postupuje se od věcí velkých

Zdroj: Archiv autora

k malým, od hrubých k jemným. Vzhledem k obsáhlosti tématu zde nejde zmínit důležitost souladu barev, tvarů nebo logické funkční návaznosti jednotlivých částí tříd a prostor školky.

Dle stejných principů byla přestavěna i jesličková třída. Tomu všemu navíc předcházely změny v ostatních

prostorách školky, na chodbě, v kanceláři učitelů, v přípravně jídla, v ložnici pro děti i v kanceláři vedení školky. Provedené změny měly zásadní přímý i nepřímý efekt jak na zaměstnance tak i rodiče dětí.

Jedna věc je vnímat prostor a vztahy a vyvinout úsilí k dosažení jejich harmonie. Tou druhou věcí je

harmonický prostor a jeho řád udržovat. Vyžaduje to být stále naladěný a přítomný, vnímat plynutí a proměny prostoru a vztahů, které se v něm odehrávají. A reflektovat je. Nejlepším a nejdokonalejším zrcadlem míry harmonie a kvality Feng-Šuej, jsou pocity a chování dětí. Ty vždy dokonale ukáží, čemu jste věnovali pozornost správně a kde je jí naopak znovu zapotřebí.

Zdroj: Archiv autora

Třída Primary podle Feng-Šuej

Třída odpolední družiny s hračkami dle principů Feng-Šuej

montessori klub

Večerní Montessori školka a dílna pro maminky a tatínky s dětmi.

Mateřská škola a jesle **NestLingue**
V Parku 2308/8
Každé úterý od 17:30 do 19 hodin

Zajímáte se o Montessori metodu, máte chuť nějak začít, ale nevíte jak či kde nebo postrádáte v této oblasti zkušenosti?

I pro vás jsme otevřeli **Montessori klub**, kde se každé úterý večer, formou dílny, můžete seznámit s Montessori metodou a získat i se svými dětmi zkušenost s připraveným prostředím přední pražské soukromé školky! Klub vede osobně ředitelka školky Klára Markuciová, držitelka mezinárodní AMI certifikace. Vstup volný!

Své místo si prosím nejpozději den předem rezervujte emailem na adrese **klara@nestlingue.cz**.

Montessori je pro všechny děti, ale není pro všechny rodiče.

Autor: Veronika Stárková

Veroniko, jak byste popsala Vaši školičku, děti a rodiče?

Funguje to úžasně, protože jsme malá parta. Hodně rodičů se vídá i mimo školku. Oslavují společně narozeniny, navštěvují se o víkendech. Máme zde děti, které jsou zde dlouhodobě.

Jak se Vám podařilo mít děti, které jsou u Vás dlouhodobě?

První rok se nám stalo, že děti po jednom roce odcházely do státních školek. Zjistili jsme, že to takto nejde z mnoha důvodů. Pro všechny je to kontraproduktivní. Děti přijdou o své kamarády, pedagog investuje obrovský kus práce, takže abychom nepřišli o to, jak nám to dítě během prvního roku rozkvetne, tak jsme se rozhodli pečlivě děti, respektive rodiče vybírat.

Když má někdo zájem přijít do Vyšehrádku, tak si s ním dám pohovor. Je nepsanou dohodou, že když rodiče mají o místo ve školce zájem, přislíbí, že tu budou až do školy.

Veronika Stárková vystudovala Oděvní průmyslovou školu v Plzni, pracovala a spolupracovala s módní návrhářkou Helenou Fejkovou. Vyrábí originální ruční šperky a ráda se podílí na zajímavých výtvarných projektech. Přes svého muže a dceru se dostala k Montessori metodice, která ji velmi oslovila. Organizuje činnost RC Vyšehrádek - především „Montessori školku“, kde je také sama učitelkou. Je lektorkou víkendových kurzů – Výroby Montessori a didaktických pomůcek.

Jsem člověkem, který rád pozoruje, objevuje a vyrábí. Naše děti z Montessori školky a moje dcera Marie, jsou mi každodenní inspirací, to ony jsou vlastně tvůrci myšlenek na pomůcky, které zde pro ně vyrábím.

Samozřejmě, pokud nastane nečekaná situace, vždy se můžeme domluvit. Je to otevřená hra s rodiči a díky tomu to začalo fungovat. My si ty děti tady pipláme už od malička, tak že děláme dílničky, Montessori workshopy pro rodiče s dětmi, které vede Markéta Kalertová – naše hlavní učitelka.

Jak se Vám daří naplnit každý rok školku dětmi?

Jsem ve fázi, kdy neslibuju, že příští rok vezmu nové děti. Rezervace jsou rok a půl dopředu, aby to místo měli jisté. Máme 17 míst a každý rok se nám cca uvolní 5 – 6 míst. Děti mohou chodit různý počet dní – jsou tedy nakombinovány, tak že jich máme fyzicky 21. Nejvíce dětí přichází z dílniček, dorůstají sourozenci těch starších, takže máme spíše opačný problém, nemůžeme vyhovět všem.

Jaká je motivace rodičů proč dát dítě k Vám do školky?

U nás to není jenom o tom, že jsme Montessori. Často je to až druhý

důvod, proč k nám přišli. Momentálně jsme spíše na doporučení a hlavním důvodem je, že jsme rodinná školka a malý kolektiv. Často až následně po naší návštěvě zjistí, že jsme Montessori. Fungujeme zatím krátce – v únoru to budou 4 roky.

Volají i rodiče, kteří požadují drahé školné, výuku v angličtině, ale touto cestou jsme jít nechtěli. Máme tu vlastní dceru a já jsem si přála, aby vyrůstala mezi normálními dětmi, protože mě jako člověku nevyhovuje se pohybovat v této skupině vrstev lidí. I když chápu, že i tyto drahé Montessori školky mají své opodstatnění a svoji klientelu. My tu spíše máme takovou střední vrstvu. Rodiče školné finančně zvládnou, protože jim to za to stojí a je to pro ně důležité. Proto je pro mě důležité při pohovoru rozklíčovat motiv rodiče, proč chce dát své dítě do naší školky. Když cítím, že jejich priority jsou jiné, nebojím se jim doporučit jiné zařízení. Vybíráme si tedy rodiče a ne děti.

Proč jste se rozhodli otevřít školu se zaměřením Montessori?

Ono si nás to vlastně našlo. Vždycky jsem měla děti ráda i cizí a to byl takový prvotní signál. Když jsem byla těhotná a čekala naši Marušku, tak jsme s mužem tady potkali kamarádku, jejíž syn docházel do Montessori školky a byla nadšená a tak jsme se začali o to více zajímat. Líbily se nám ty myšlenky. Muž pracoval jako terapeut, takže tu metodu a techniky znal. Uvažovali jsme o pronajmutí prostor tady v domě, kde o dvě patra výše bydlíme a když se prostory uvolnily, měli jsme půl roku na to, vymyslet, co s tím prostorem uděláme. První myšlenka byla zřídit centrum komplexní medicíny. Pak jsme se zaměřili na centrum pro děti. A když se ta myšlenka ubrala směrem ke školce, tak jsme věděli, že to bude Montessori.

Jak vypadá den u Vás ve školce?

Děti se scházejí od půl 8 do 9.00, pokračujeme Montessori blokem - práce s pomůckami, před obědem jdeme ven, po obědě odpočíváme. Odpoledne je individuální práce dětí a kroužky. Kroužky si vedeme sami, nemáme prozatím externí spolupracovníky, pouze se občas zapojují rodiče našich dětí. Díky tomu jsou pro rodiče kroužky v ceně školky a jsou pro všechny děti. Když je hezké počasí, jdeme s dětmi odpoledne ven, případně nějaké kroužky probíhají venku. Vyzvedávání dětí je od půl čtvrté do půl páté.

Jak složité je najít dobrého pedagoga?

Měli jsme obrovské štěstí, když jsme našli krátce po otevření školky našeho hlavního pedagoga. Je tu s námi celou tu dobu. Je to vzácné setkání. Nahlížíme na věc stejně – a to jsou důvody, proč si ji tu hýčkat. Neustále jsme k Markétě dohledávali někoho a hledali jsme mezi holkami s Montessori kurzem, měli jsme tu

Zdroj: Archiv autora

studentky, pedagožky, které se to chtěly naučit, ale pak mi došlo, že nemůžeme shánět někoho za ty, co odešly. Takže jsem s hledáním přestala a až toho bude opravdu hodně, tak začneme hledat znovu. Na pomoc tu máme ještě Aničku, která je naše hospodářka, zároveň také učitelka, když je třeba. Anička prochází našimi Montessori kurzy a je velmi platným členem našeho týmu. Vše vždy prověří děti, takže dobrý pedagog se pozná až „v akci“. Velmi si vážíme obou kolegyní a jsme za ně moc rádi.

Jak to zvládáte s vlastní dcerkou ve školce?

Určitě je to pro ní těžké a obdivuju ji za to, jak to zvládá. Je to hlavně díky tomu, že jsem tady byla nejprve po kouskách a až nyní jsem tu pořád. Občas má den, kdy vidím, že je toho na ni příliš a snažím se domluvit, abych mohla s ní pracovat sama a více se jí věnovala. Je důležité na to být citlivý. Hodně si o tom povídáme, připravuju ji každé ráno při cestě do školky na to, co budeme dělat. Jeden den v týdnu do školky nechodí a zůstává doma s manželem, aby se užili. Hodně jsem to řešila, abych jí tím neublížila, ale rozhodli jsme se to zkusit a zjistila jsem, že to může fungovat.

Uvažovali jste někdy o dvojazyčné výuce?

Občas nás to napadlo, ale zatím jsme k tomu nedospěli. Cizojazyční lektoři jsou vždy dražší a pro nás je prioritou udržet školkovně co nejnižší. Potřebovali bychom nějakého schopného manažera, který by byl schopen nám sehnat nějaký grant. Podporují nás hodně rodiče a pomůcky si vesměs hodně vyrábím a dělám na to i kurzy. Díky tomu získáme zase nějaké finance pro školku na pomůcky. Vymýšlíme různé aktivity, jak pomoci financovat Vyšehrádek a udržet školkovně na co nejnižší ceně.

Můžete mi něco říci k Ekohrátkám?

Vše začalo tak, že jsme „nutně“ potrebovali získat finance na nákup perlového materiálu pro děti. Vymysleli jsme tedy ekologický projekt pro školku, jehož cílem, mimo jiné, bylo vyrobit různé výrobky z tříděného odpadu, tyto výrobky jsme prodávali rodičům a za utržené peníze jsme nakoupili pomůcky do školky. V tom projektu jsme s dětmi propojili výtvarku s hudbou a říkadly. Manžel, který je hudebník, napsal pro děti 3 ekologické písničky (popelnice, kapky, žízalu) a děti secvícily různé tanečky, které potom na vernisáži předvedly.

Vše nás i děti začalo bavit tak, že už máme 10 písniček a maketu audio knihy. Ke každé písničce jsou noty, text a obrázek. Potom je tam uveden postup výroby výrobků z tříděného odpadu a nakonec jsou tam pracovní listy jako např. koloběh vody.

Momentálně sháníme peníze na vydání audioknihy. Máme také kapelu Ekopelu, tu vede můj manžel. Ostatní muzikanti jsou hlavně z řad rodičů. Kapela může jezdit na různé menší i větší akce, také plánujeme divadelně hudební představení. Pokud si Ekopelu někdo pozve například na festival, můžeme nabídnout zároveň výtvarné dílny pro děti v rámci koncertu a podobně.

Plány do budoucna?

Uvažujeme o změně prostoru, ale nejsem přesvědčená o tom, že se chceme rozrůstat, protože nám vyhovuje ten menší kolektiv. Myslím, že je ještě brzy. Zájem z řad rodičů sice je a moc si toho vážím, že nám rodiče své děti svěří – je to cenný poklad, ale nemohla bych tomu asi dát tu kvalitu v takové míře, aby mě práce sebeuspokojovala. Možná dvě menší třídy? Ale hlavně jsem zjistila, že to

chci zažívat společně s dětmi – to mě naplňuje, nechci být jen ten kdo sedí v kanceláři a vše organizuje.

Pokud byste mohla, udělala byste něco jinak?

Asi bych nikdy znovu nezačala, kdybych věděla, co mě čeká. Bylo to náročné a bylo to na úkor rodiny. Je to vždy na úkor něčeho. Ale já to беру jako nějaké poslání, že tu jsem i pro ostatní. Asi bych to neuměla jinak. To je to kouzlo, že člověk neví, co jej čeká, tak se do toho pustí s tím elánem a chutí. Asi bych nakoupila do začátku jiné pomůcky. A nastoupila bych do školky až by byla Maruška starší. Ani nevím, jak dlouho to budu ještě dělat.

Jsem ráda, že osvěta o Montessori je na vzrůstu. Těší mě, že všechny ty děti mají možnost se k těm pomůckám dostat. Trošku mě mrzí, že lidi, kteří jdou Montessori cestou se dohadují, která cesta je ta správná. A domnívám se, že je to o dětech a ne o tom, zda se pomůcka ukazuje přesně tak, jak má.

Trošku mi chybí zaměření na osobnost učitele. O té citlivosti

na děti, o jejich přijetí. Když cítím, že duše dítěte je křehká a já budu na něčem pedantsky lpět – tak tam nechci být. Cítím důležitost, aby děti mohly být dětmi, mohly si to osahat, užít a byly šťastné a spokojené a tomu může pomoci jen učitel, který je láskyplný, přijímající, který je přijímá takové jaké jsou i s chybami. Tzn. musí být schopen přijmout i sám sebe se svými chybami a dál na sobě pracovat.

Děti potřebují, abychom je měli rádi za každých okolností, bez výjimek, ne jenom, když dělají něco dobře.

Co říci na závěr?

Aby všichni, co dělají Montessori, spolu spolupracovali a táhli za jeden provaz.

Byl to můj první rozhovor, který jsem dělala osobně. Setkání s Veronikou pro mě bylo inspirující. Veronika je osobnost s velkým „O“ a přesně takto si představuji Montessori učitele. Učitele, který má na prvním místě děti, je vůči jejich pocitům a duším citlivý a řeší to hlavně přes srdce. Proto za mě osobně vřele doporučuju těm rodičům, kteří mohou dát děti do Vyšehrádku, tak neváhejte – bude tam o ně opravdu dobře postaráno. **Soňa H.**

Zdroj: Archiv autora

Vyšehrádek

Adresa:

Vratislavova 12,
Praha 2 - Vyšehrad

Počet tříd	1
Počet dětí	17
AMI	NE
Založena	2010
Jazyky	ČJ
Školkové	od 5.100 Kč do 8.800 Kč
Státní dotace	NE

Proč dát dítě do Montessori školky?

Autor: Peter Davidson

Před několika dny ke mně do kanceláře přišel mladý pár. Mají čtrnácti měsíční batole a uvažují o Montessori. Z důvodu zachování jejich anonymity je budeme nazývat pán a paní Smithovi. Domluvil jsem jim možnost strávit 20 minut v jednom z našich prostředí pro batolata a stejnou dobu ve třídě pro děti ve věku od 3 do 6 let v Domě dětí. Po pozorování v obou třídách se ke mně vrátili.

Předtím, než rodiče vybědnu k otázkám, se jich vždycky zeptám na dojmy z pozorování jednotlivých tříd. Jako obvykle, i Smithovi byli ohromeni. „Očekávala jsem, že

Peter Davidson provádí konzultace na školách a přednáší po celém světě v oblasti administrativy. V roce 1975 absolvoval AMI výcvik pro věkovou kategorii 3 – 6 let a pracuje jako ředitel Montessori školky v Beaverton v Oregonu již celých 27 let.

děti budou pobíhat po třídě, možná i řvát nebo křičet. Místo toho ale byla v obou třídách překvapivě klidná atmosféra. Hlavně třída batolat mě překvapila – děti si vybíraly své vlastní aktivity, jedly svačinku a pak si po sobě uklidily. Ve třídě v Domě dětí bylo o dost dětí i aktivit více, ale děti se rovněž v klidné a příjemné atmosféře věnovaly svým činnostem. I když to na nás udělalo obrovský dojem, říkali jsme si, jestli by naše dítě mezi tyto klidné a vyrovnané maličké bytosti zapadlo?“

„Nejprve mi dovoluňte, abych Vás ujistil, že my nemáme žádný náborový proces, při kterém

bychom hledali jen ty nejlepší, nejchytřejší, neklidnější děti a děti, s kterými by se nám pracovalo co nejjednodušeji, a ty poté do našich tříd přijímali,“ odpověděl jsem jim. „Ačkoliv pomáháme rodičům, aby před zápisem měli informace a aby věděli, do čeho jdou, s jejich dětmi se většinou setkáme až poté, co jsou do našeho programu přijaté. Avšak máme několik výhod, které vy doma nemáte a ty nám mohou pomoci vysvětlit to, co jste ve třídách viděli.“

„Zprvč naše prostředí jsou věkově smíšené. Přestože dvě z dětí ve třídě batolat, kterou jste měli možnost pozorovat, začaly třídu navštěvovat teprve před několika týdny, ostatních deset už do této třídy ke stejnému učiteli chodí už nejméně šest měsíců. Ve školce je věkové rozpětí dětí ve třídě dokonce ještě větší. Celá třetina dětí v té třídě je se stejnou paní učitelkou již třetí rok, druhá třetina druhý a jen třetina dětí je ve třídě letos nová.“

„Toto má pro nové dítě dva pozitivní důsledky. Prvním je to, že každé nové

Zdroj: Archiv MŠ Andílek

dítě má mnoho vzorů – nejen paní učitelku. A druhou výhodou je to, že jelikož se učitelka může spolehnout, že velká většina dětí bude díky své dlouhodobé zkušenosti ve třídě bez potíží a samostatně fungovat, má možnost zaměřit více své pozornosti na nejmladší a nejnovější dítě během jejich první společných dní a týdnů.”

Paní Smithová přispěchala s další otázkou: „Ano, ale kdyby byl náš syn ve třídě, podle mě by jej určité přitahovaly činnosti s vodou a doma při nich vždy udělá pěkný nepořádek. Dokonce bych se bála, že by ho zaujalo akvárium s rybičkami. Jak byste předešli tomu, aby do něj nestrčil své ruce a vodu z něj nevycákal?“

„První den, kdy k nám nové dítě nastoupí,“ odpověděl jsem, „mu učitelka pečlivě ukazuje, jak se každá pomůcka používá. Až poté ji bude moci používat samo. Tyto prezentace probíhají s jednotlivými žáky individuálně – učitel před dítětem předvádí, jak se každá aktivita používá a dělá to takovým způsobem, který prezentuje cíle i dílčí sekvenci kroků. Až po této ukázce, má dítě svobodu vybrat si tuto aktivitu samo. Při některých z činností se používá voda, ale učitelka klade důraz na kontrolu pohybu, která je nutná, aby dítě uspělo. Když je poté na řadě dítě, tak v případě, že udělá nepořádek, mu učitelka jednoduše ukáže, jak po sobě uklidit. Ale, co je ještě důležitější, bude dále pozorovat, který dílčí krok nebo dovednost dítěti ještě chybí a další den zopakuje ukázkou s větším důrazem na tento chybějící kousek, čímž naplní radu Dr. Montessori „Uč učením, ne opravováním.“

„Co se týká akvária, to je jednoduše další příležitost učit se. Prvního dne, jako součást seznámení se s třídou, mu učitelka ukáže, jak rybičky pozorovat a svými pohyby zdůrazní,

že je důležité nechat své ruce u těla. Následující dny jej bude u akvária pozorovat, a pokud to bude nutné, předvede mu další lekci nebo mu jednoduše pozorování připomene, „Pamatuješ si, jak pozorujeme rybičky? Ruce jsou při tom u těla.“

„Takže, tím jsem vás chtěl ujistit, že Montessori funguje nejen s výjimečnými dětmi. Z našeho pohledu je výjimečným potenciálem obdařené každé dítě, včetně toho vašeho.“

Teď byl se svou otázkou na řadě pan Smith: „Ačkoliv na mě děti udělaly velký dojem tím, jak byli rozvážené a zabrané do svých činností, nebylo to to, co jsem očekával. Na toto nejsem zvyklý. Nechápu, jak jste toho dosáhli?“

„Můžu z toho tedy usuzovat, že jste jako dítě neměl možnost navštěvovat Montessori?“ zeptal jsem se. „No, ani já ne. Asi by v tomto okamžiku bylo dobré porovnat Montessori s tradiční třídou, takovou, do které jsme chodili my.“

„Za sebe můžu říct, že já si pamatuji, jak jsme seděli v lavicích, zatímco učitel stál před třídou, přednášel a vypisoval body výkladu na tabuli. Zní to povědomě? Jedná se o třídu okolo 25 dětí stejného věku. Učitel stanovil program. ‚Tak teď budeme mít matematiku. Prosím vytáhněte si své učebnice a otevřete si kapitulu 7 na straně 135.‘ Informace jsou rozděleny do lekcí a děti postupují osnovami společně jako skupina. O takovéto tradiční třídě bychom mohli říct, že množství informací, se kterými se děti setkávají, je velmi dobré. Ale je učení se stejné jako pouhé setkání? Myslím, že se mnou budete souhlasit, že nikoliv.“

“A v tom je právě ten problém. Pro některé z těch 25 dětí je kapitola 7 příliš těžká, ať obsahuje cokoli. Možná, že třída postoupila z šesté

Zdroj: Archiv MŠ Andílek

lekce dále ještě před tím, než tyto děti její látku opravdu pochopily. Co si tyto děti z dané zkušenosti odnesou? Pravděpodobně to, že ‚já nejsem tak chytrý, jako ostatní‘ nebo ‚matematika je těžká a já v ní nejsem dobrý.“

„Pro jinou významnou část této skupiny dětí je kapitola 7, ať už obsahuje cokoli, příliš jednoduchá. Toto jsou ty děti, které vypadají znuřně, kreslí si na okraje svých sešitů nebo koukají z okna a ponoří se do snění. Jakou zkušenost si odnesou tyto děti? Matematika je nuda a škola je často jen ztráta času.“

„A co zbytek třídy? Ti mají naději, že učitel připravil hodinu tak, aby odpovídala jejich úrovni. Ale dokonce i v této skupině, pro kterou hodina obsahuje látku na správné úrovni obtížnosti, kolik z nich má zájem o matematiku zrovna v tomto okamžiku? Pravděpodobně jen hrstka z nich! Takže v této třídě o 25 žácích toho je na velkou většinu dětí v kterémkoliv čase a v kteroukoli danou vyučovací hodinu příliš, některé nechává látku chladné nebo je nezaujme. Učitelka se snaží, seč za daných podmínek může, snaží se suchopárnou lekcí zatraktivnit a

Zdroj: Archiv MŠ Andlěk

nenechat nikoho pozadu, ale bojuje předem prohranou bitvu. Není to chyba její, ale chyba systému.“

„V jakékoliv skupině dětí, dokonce i ve věkově homogenní skupině, bude velký rozptyl v tempu, připravenosti a zájmu. O zaujetí (a dlouhodobém zapamatování si znalostí, které z něj pramení) víme, že je závislé na průsečíku dvou faktorů: zájmu a správné míry obtížnosti.“

„Tak a teď se zaměříme na Montessori třídu v Domě dětí, kterou jste zrovna pozorovali. Váš závěr z pozorování byl, že děti se zdají být zabráný do svých činností a to z vlastní vůle. Toto vás překvapilo a téměř jste zpochybnili důkazy, které jste viděli na vlastní oči! Ukazuje se, že Montessori prostředí na rozdíl od tradiční třídy je specificky uspořádáno tak, aby vytvářelo podmínky, které dětem umožní najít kombinaci zájmu a správné míry obtížnosti, což vede k pocitu radosti a zaujetí.“

„Pamatujete si, že základní pravidlo Montessori třídy je, že dítě si může vybrat jen činnost, jejíž použití mu již učitel prezentoval. Jakmile dítěti byla ukázka předvedena, aktivitu si přidá do svého repertoáru možných činností. Učení se ve skutečnosti neděje během lekce, která je jen úvodem, ale během následujících dní a týdnů, když si dítě vybírá tuto aktivitu z vlastní vůle, opakuje ji, prozkoumává různé možnosti a postupně zlepšuje dovednosti, které jsou s touto aktivitou spojené.“

„Montessori učitelé jsou vytrénovaní pozorovatelé. Velké množství času tráví každý den sledováním každého dítěte ve třídě. Nejen, že si učitel zapisuje, které aktivity si dítě vybírá, ale také jak pomůcky a aktivity používá. Vždy hledá známky toho, že dítě zvládlo jednu dovednost nebo pojem a je připraveno na další. Když dítěti prezentuje novou činnost, ví, že tato činnost bude pro dítě znamenat novou výzvu se správnou mírou obtížnosti – nebude ani příliš těžká ani příliš lehká. Takto každé dítě

postupuje od úspěchu k úspěchu svým vlastním jedinečným tempem vývojové připravenosti, ani příliš rychle, aby to přesahovalo jeho porozumění, ale ani příliš pomalu, aby to bylo nudné.“

„Ve třídě, kde děti mají svobodnou volbu vybírat si své vlastní aktivity, je jasné, že děti mívají tendence vybírat si ty činnosti, které jsou pro ně v daný okamžik ty nejzajímavější. Takže chápete již, proč jsou tyto děti po většinu času svou činností tak zaujaté? Nacházejí ten magický průsečík mezi zájmem a správnou mírou obtížnosti.“

Později toho dne se u nás Smithovi zastavili s přihláškou a byli nadšeni, že jejich dítě brzy nastoupí do Montessori třídy. A my jsme se na to také těšili. Protože, jak říkala Maria Montessori: „Toto je poklad, který dnes potřebujeme – pomáhat dětem, aby se staly na nás nezávislé a vyšlapávaly si svou cestičku, za což na oplátku dostanou dar naděje a světla.“

Xyloba

Kuličková dráha, která hraje melodie.

Autor: Soňa Havlíčková

V Montessori pedagogice je oblast hudby zastoupena především hrou na Zvonky. Když jdete kolem třídy naší školky, slyšíte často zvuky krásné xyloby, na kterou s oblibou děti hrají. Blížily se Vánoce a mě napadlo, že by bylo fajn dětem koupit nějaký společný dárek od rodičů. Něco, co jim rozšíří oblast, která v Montessori není příliš zastoupena a něco, u čeho mohou trávit čas společně.

Stavebnice Xyloba mě osobně uchvátila již od okamžiku, kdy jsme ji prvně s dcerou viděly. Ale cena mě znejistila, zda to pro nás domů není příliš velká investice, která by se u jednoho či dvou dětí možná nevyplatila. Ale jako vánoční dárek pro celou školku, to už dávalo smysl.

Stavebnice Xyloba nabízí téměř neomezené varianty, jak ji sestavit. Potěší jak "stavitele", kteří rádi kuličkové dráhy konstruují, tak "skladatele", kteří s její pomocí mohou komponovat hudbu. Součástí kuličkové dráhy jsou zvukové destičky o různých tónech. Při jízdě dolů naráží kulička na jednotlivé destičky s tóny, a tím vytváří melodii. Různé dlouhé kolejnice určují rytmus. Díky návodům může melodii vytvořit opravdu každý.

Jaké máme zkušenosti?

- Stavebnice zaujala jak hochy tak děvčata, i když všeobecně se dá říci, že kluci stavějí možná o něco více.
- Vytvářet věže dle návodu zvládnou víceméně až předškoláci, ale dětem to nevadí a mají chuť zkusit stavět dráhy sami.
- Je to dobrá aktivita pro tvorbu teamového ducha – začínáme vesměs stavět ve dvou a končíme stavbu ve čtyřech až pěti dětech. Když se pak rozezní kuličky, přidá se velká skupina dětí, kteří si chtějí kuličku po dráze také pustit.
- Kdykoliv jsem doposud Xylobu někomu nabídl, setkala se to vždy s radostí, že budeme stavět.
- Na rozdíl od jiných kuličkových dráh, tato pevně stojí a jednotlivé díly do sebe dobře zapadají. Dřevěné díly jsou totiž z bukového masivu a vyrábí je zkušená nábytkářská firma Weizenkorn ve Švýcarsku.
- Xyloba se dá neustále doplňovat o další díly – nyní nám například přibudou experimentální kuličky

xyloba

Zdroj: Archiv MŠ Andělek

z různých materiálů (jedou po dráze rozličnou rychlostí podle své váhy a vydávají jiný zvuk), tak jsme zvědaví, jak si je děti oblíbí.

- O tom, jaké skladby budou děti komponovat, tedy rozhoduje množství a různé typy dílů stavebnice, ale především um a fantazie dětí.

Jsem moc ráda, že se nám s rodiči podařilo tuto stavebnici dětem pořídit. Troufám si říci, že se brzy stane velmi oblíbenou pomůckou, a věřím, že v nich podpoří jejich hudebního a skladatelského ducha.

Více informací na www.xyloba.cz

Zdroj: Archiv MŠ Andělek

Prostředí

Jedno slovo, které v každém z nás vyvolává různé asociace....

Mgr. Zuzana Bartoňová
poradce Rané péče
MOTÝL o. s. Plzeň

Někdo si představí svůj domov, jiný planetu Zemi, další úplně něco jiného. Záleží na zkušenostech, na představitosti, na momentálním stavu mysli – jak já to nazývám.

Pro mne tohle slovo v současné době znamená především atmosféru, klima, to, co vlastně nejde uchopit a možná ani popsat. To, co pro mne osobně je velmi důležité. Proč? Zkusím se nad tím zamyslet a podělit se o své myšlenky. Zkusím přes svůj osobní příběh vysvětlit, co pro mne znamená slovo prostředí.

Když jsem byla dítě, hodně mi záleželo na věcech – mrzelo mě například, že nemám kolo jako ostatní děti. Snažila jsem se situaci vyrovnat tím, že jsem si kolo „jen“ půjčovala. Na střední škole šlo hlavně o oblečení a „šminky“, na vysoké – to už si nevzpomínám. Na co si vzpomínám velmi zřetelně, byl tlak mých rodičů a okolí – zejména v době chystání svatby a plánů do budoucnosti. Jak by měly vypadat šaty, hostina, byt, život aj. Chtěli jsme s partnerem svatbu jednoduchou, měli jsme možnost bydlet v bytě po jeho dědečkovi – v bytě o dvou

místnostech. Ve starém domě, s kamny na uhlí, s jedním umyvadlem a studenou vodou. Těšili jsme se na společný život a v podstatě nám bylo jedno, kde ho budeme žít. Nepřipadalo nám to důležité.

Vlivem určitých okolností – např. v bytě není koupelna, kamna jsou jen v jedné místnosti, jak to bude v zimě, byt je ve čtvrti, kde žijí pochybné existence – jsme se nechali vmanévrovat do bytu v panelovém domě na sídlišti. Jak bych dnes pojmenovala ty určité okolnosti? Jako přijetí názoru starších dospělých – vždyť jsou přece zkušenější, jsou „odborníky“ na život, ví, co je pro nás dobré, snaží se nám pomoci. Dnes si myslím, že ve jménu ovlivňování lze i uškodit. Důvod? Prošli jsme si s manželem náročným životním obdobím, které trvalo téměř deset let.

Po narození druhé dcery se totiž ukázalo, že se nevyvíjí běžným způsobem. Nejvíce vidět, tedy spíše slyšet, to bylo v noci. Velmi málo spala a plakala. Potíže nastávaly i v dalších oblastech – málo jedla, nejšťastnější byla, když mohla jen ležet a pozorovat. Pediatřička naši dceru zařadila do kategorie „dráždivých miminek“ a radila vyčkat a být trpěliví. Tak jsme dle rady odborníka čekali a byli trpěliví. Jenže situace se spíše horšila, navíc přibývaly další „třecí plochy“ – nejzřetelnější v oblasti komunikace. Často, vlastně skoro stále, jsem měla pocit, že mi naše dcera nerozumí. A já nerozumím jí – co chce, co potřebuje. Odborníci na posuzování dovedností a schopností ji v této době, když byly dcerce asi tři roky, zařadili do kategorie mentálně

postižených.

Zpočátku jsme diagnózu akceptovali, pak přišly pochybnosti. Jak to, že potřebuje prostředníka pro komunikaci? Stávalo se totiž, že starší dcera přišla a „tlumočila“ nám, co Anežka chce. Jak to, že z pár slov přešla rovnou na věty, na poměrně rozvité věty? Jak se pak ukázalo, používala věty, které měla odposlouchané z audionahrávek. Což jsme poznali v momentě, kdy je použila neadekvátně situaci. A starší dcera vše okomentovala slovy „to je z Hurvínka“. Jak to, že vyžaduje stále stejná jídla? Jak to, že někdy potřebuje na pochopení dlouhou dobu (myslím tím měsíce), jindy přijde pochopení hned? Napadlo mě, že diagnóza nebyla správně stanovena. Studovala jsem literaturu, absolvovala seminář. Když jsem si byla téměř jistá, oč jde, obrátili jsme se na odborníky. A ejhle – nebrali mě příliš vážně. S argumenty jako „podívá se do očí“, „mazlí se“, odmítli moje podezření, že se jedná o autismus. Trvalo několik let, než se diagnóza potvrdila – jednalo se o jednu z kategorií poruch autistického spektra, atypický autismus, středně funkční.

A když už byla diagnóza stanovena – další odborníci nám najednou říkali, jak si máme počínat: strukturované učení, box na učení (tedy zvláštní místo se stěnami) a hlavně – v tom se vzácně shodovali, je třeba chodit do speciálního školství, používat speciální metody. Což jsem si nemyslela. Používala jsem „selský rozum“ v podstatě od narození dcery a fungoval. Ano, některé metody jsou prima. Ano, v některém prostředí Anežka funguje lépe, v jiném hůře. Ano, má své „speciální“ potřeby.

Ale... Napadalo mě, že když přizpůsobíme všechny okolnosti potřebám jednoho člena rodiny, nezbyde těm ostatním v podstatě nic. Nepojedeme společně na lyže, budeme jíst stále stejná jídla, v zimním období neopustíme byt aj. Napadalo mě, že je třeba nastolit rovnováhu – rovnováhu mezi doporučeními odborníků a potřebami jednotlivých členů rodiny.

Nezpochybňuji postupy i prostředky, díky nimž se děti s jakoukoli diagnózou, s jakýmkoli zdravotním omezením posunují vpřed. Jen mi někdy připadá, že je vliv materiálního prostředí a speciálních metod přeceňován. Že se opomíjí další důležité části skládačky zvané prostředí – fungování v běžné realitě, v běžném životě za běžných podmínek s podporou lidí, jejichž pracovním prostředkem je především láska, úcta a vstřícnost.

Uvědomuju si stále více, jak důležitá je rovnováha mezi prostředím = materiálním zázemím a prostředím = atmosférou, přístupem a nastavením lidí. Toto uvědomění přišlo nejdříve v osobním životě, nyní i prostřednictvím života pracovního.

Pracuji pátým rokem jako poradce rané péče, jezdím do rodin, kde se narodilo dítě se zdravotním postižením. A je poznat, ve které rodině vztahy fungují – vztahy partnerské, vztahy s prarodiči, se sourozenci. Jak? Všichni táhnou za jeden provaz, navzájem si pomáhají, podporují se, hledají způsoby, jak dítě se speciálními potřebami „zařadit“ do běžného života. Mám na mysli i rodiny, kde dítěti vzhledem ke svým finančním možnostem nemohou vytvořit materiální zázemí podle doporučení odborníků. Myslím si, že věci materiální jsou jen částí pojmu prostředí.

Pro mne jsou důležitými částmi skládačky pojmu prostředí i věci nemateriální:

- **láska** - láska začínající přijetím dítěte takového, jaké je,
- **trpělivost** - moře trpělivosti,
- **úcta**,
- **respekt ke „speciálním potřebám“** a
- **chuť dělat druhému průvodce životem**, když potřebuje.

Patří sem podle mého názoru i používání „selského rozumu“ – aby využívání různých návodů, postupů, metod, bylo v souladu s potřebami dítěte a dalších členů rodiny, nebo kolektivu. Aby byla zachována rovnováha v uspokojování potřeb všech členů, včetně toho, kdo je nejvíce aktivní.

Když bych měla říci, co nejvíce pomohlo naší rodině, začala bych u informací. Myslím, že dostatek správných teoretických informací

o podstatě onemocnění je základ. Základ, ze kterého pak mohou vycházet všechny další aktivity. Dalším výborným pomocníkem se u nás během let stala metoda zvaná **vizualizace**, neboli znázorňování věcí, činností, procesu. Začali jsme obrázky jednotlivých věcí a doplňovali pojmem (obrázek banánu + vyslovení slova banán), přidávali obrázky činností a procesů (např. postup, jak si čistit zuby – krok za krokem).

Dodnes Anežku vizualizace provádí různými oblastmi života – díky ní se učí ve škole, praktickým činnostem v životě, sociálním dovednostem. A díky správnému namíchání všech ingrediencí se naše dcera stále posunuje vpřed.

Jak vypadá to správné namíchání? Pro každou rodinu jinak, chce to jen lásku, trpělivost, „selský rozum“... Ale to už bych se opakovala.

Zdroj: Archiv autora

Objevme společně kouzlo Arteterapie

Omalovánky nebo mandaly?

Arteterapie, Muzikoterapie, Dramaterapie – slova, která jsou dnes moderní, ale málokdo ví, co přesně znamenají. A možná se za nimi skrývá řada zajímavých a inspirujících aktivit a prožitků. Společně s Martinou Kulašovou jsme pro Vás připravili sérii šesti článků o Arteterapii, věřím, že Vás zaujmou a najdete zde zajímavé a nové informace. Martina se narodila v roce 1986, vystudovala učitelství pro MŠ na Univerzitě Palackého v Olomouci a následně absolvovala Diplomovaný kurz Výchova a vzdělávání metodou M. Montessori a tříletý sebezkušenostní výcvik v oboru umělecké terapie se zaměřením na arteterapii na Akademii Alternativa. Nyní studuje sebezkušenostní výcvik v oboru tanečně-pohybová terapie. V současné době pracuje již pátým rokem jako učitelka v MŠ Kamenáčky v Brně.

Bc. Martina Kulašová

Myslím si, že člověk je ve své podstatě bytost tvořivá. V průběhu života bohužel mnoho z nás na tento dar zapomíná. Ženeme se za něčím, stresujeme se, plánujeme lepší budoucnost. Zkusme se ale někdy zastavit a pozorovat, jak si naše děti hrají. Setrvat v přítomném okamžiku. Možná pochopíme, že dětský svět může být pro nás dospělé velice inspirující. Pojdme si znovu rozpomenout na naši schopnost tvořit. Pro začátek třeba tak, že si vezmeme papír, pastelky, barvy, křídly...a společně s dětmi si něco nakreslíme.

ARTETERAPIE-LÉČBA UMĚNÍM

Slovo arteterapie můžeme volně přeložit jako léčbu výtvarným uměním. Arteterapie je považována za určitou formu psychoterapie. Není však určena jen psychoterapeutům a arteterapeutům, mohou ji ve své praxi uplatňovat i psychologové, speciální pedagogové, vychovatelé a učitelé, kteří prošli odborným arteterapeutickým výcvikem. Arteterapii lze tedy použít i jako prostředek výchovy ve výchovně vzdělávacím procesu.

Arteterapie se dělí na receptivní a produktivní. Při receptivní formě arteterapie na sebe necháváme působit určitý výtvarný artikl, vytvořený někým jiným (např.

návštěva galerie, výstavy), zatímco při arteterapii produktivní jsme sami autorem výtvarného díla. Je nutné připomenout, že v arteterapii není důležitý výsledek výtvarného snažení, ale samotný proces tvorby.

Arteterapii lze aplikovat formou individuální, či skupinovou. V mateřské škole využíváme především formu skupinovou. Individuální forma arteterapie je vhodná např. pro klienty s mentálním či tělesným postižením a duševně nemocné klienty. Ve své praxi pracuji se zdravými dětmi a kladu si za cíl zejména vytváření respektujících vztahů mezi dětmi, zlepšování komunikace a spolupráce a prohlubování pozitivních citů ve vztahu k sobě i k ostatním. Prostřednictvím tvořivé práce se děti učí vyjadřovat svoje pocity, poznávají sami sebe, své možnosti i omezení, učí se lépe komunikovat a být vnímavější vůči sobě i svému okolí. Proces tvorby by jim měl přinášet radost a rozvíjet jejich kreativitu, kterou pak budou moci uplatnit v dalším životě. Pomocí vhodné zvolených arteterapeutických technik a cvičení je možné všechny tyto oblasti u dětí rozvíjet.

Další nespornou výhodou jakékoliv výtvarné činnosti je to, že při ní

přirozeně dochází k rozvoji jemné motoriky a grafomotoriky. Děti se nejprve učí koordinovat pohyby ruky, zápěstí, prstů. Postupně zkouší držet pastelku, štětec či nůžky. Dítě vykoná velkou práci, než je schopno správně držet tužku nebo vystříhnout předkreslený tvar na papíře. Jeho mozek, oko i ruka musejí být synchronizovány. Jemnou motoriku lze samozřejmě rozvíjet i např. konstrukčními stavebnicemi, ale správný úchop tužky se dítě naučí pouze tím, že s ní bude pracovat. A právě úroveň grafomotoriky dítěte je jedním z kritérií při posuzování jeho školní zralosti.

Ten náš kluk vůbec nekreslí...

Ze své praxe vím, že některé děti kreslení nevyhledávají. Neřekla bych, že je to špatně, zájmy dětí mohou být různé, ale pokud dítě zcela odmítá výtvarnou aktivitu, zdá se mi to nepřirozené. Když dítě kreslí, promítá na papír svůj vnitřní svět - své zážitky, zkušenosti, představy i přání. Stejně tak jako při hře. Neznám dítě, které si nehraje. Ale mám ve třídě několik dětí, které nekreslí. Jak tedy děti k výtvarným aktivitám motivovat? Nejprve bych ráda apelovala na rodiče. Nebojte se dát svým dětem do ruky cokoli, co zanechává barevnou stopu a je pro ně bezpečné. Většina barev je vhodná až

pro děti od tří let, ale například taková šťáva z červené řepy či mrkve zanechává velmi hezkou barevnou stopu. Zkuste ji smíchat s vodou a trochou kukuřičného škrobu a vznikne vám zdravotně nezávadná barva, kterou může vaše batole i ochutnat. Kreativité se meze nekladou, jistě vymyslíte i další bezpečné varianty. Určitě jste už mnohokrát byli svědky toho, jak vaše dítě patlá oběd všude kolem sebe. Ano, to se v něm probouzí umělecké sklony, je fascinováno svým výtvořem. Avšak rodiče tuto tvořivou aktivitu neumí bohužel ocenit. Ve školce nabízím dětem méně známé techniky a materiály. Velice atraktivním materiálem je keramická hlína. Ta má velkou moc k sobě děti přitahovat. U nás ve školce funguje spolehlivě a na všechny. Plastelína je také dobrá věc, ale tentokrát s ní zkuste malovat na papír. Vznikají velmi zajímavé obrazy. Prstové barvy jsou též oblíbené, ale malování prsty může být trochu nuda. Podívejme se, jaký obrázek by nakreslil např. náš nos, brada, loket, koleno či pata. Stejně tak můžeme použít i štětec, který místo ruky drží noha či ústa. Venku zkoumáme různé přírodniny a pozorujeme, jakou stopu zanechají na bílém papíře. Zjistíme, že kreslit se dá třeba i trávou, hlínou nebo rozmačkanou višní.

Dáváme dětem rozličný materiál k výtvarnému tvoření – různé druhy a barvy papírů, noviny, časopisy, textilie, provázky, špejle, krabičky... Před tím, než vyhodíte odpad do koše, zkuste zapřemýšlet, zda-li by se pro něj nenašla možnost výtvarného zpracování. Stejně tak se hodí přírodniny – nic nestojí a mají rozličné využití. Semínka, pecky, luštěniny můžete l lepit, navlékat, dotvářet jimi obrázky, které tak získají třetí rozměr. Na procházce nasbírané listy, klacíky

a kamínky vám také dobře poslouží. Samozřejmě můžete získat inspiraci pro výrobu v knihách či na internetu, ale myslím, že vhodnější je dát dětem materiál a ony jistě přijdou na to, co s ním. A jak jsem zmiňovala již v úvodu, není důležitý výsledek, ale průběh vašeho společného tvoření. Nechte děti spontánně rozvíjet jejich kreativitu.

Pokud se děti pro výtvarnou aktivitu nadchnou, již máme prostor pro systematictější práci. Můžeme jim předkládat konkrétní cvičení s jasným cílem rozvíjet určitou oblast. A věřte, ony je budou s radostí přijímat.

OMALOVÁNKY VERSUS MANDALY

Když jsem ve školce začínala, měla jsem na omalovánky dost vyhraněný názor – nepodporuji vlastní kreativitu dětí, takže jim je ani nebudu nabízet.

Pak jsem objevila mandaly, vyzkoušela je na sobě a změnila názor. Mandala je skvělým prostředkem nejen pro relaxaci, ale rozvíjí u dětí soustředění a estetické vnímání. Vymalovat ji celou rozhodně není práce na pár minut. Děti sice někdy práci přerušují, ale vrací se k ní později. Pečlivě vybírají barvy, aby se k sobě hodily. Ten magický obrázek si přímo říká o dokončení. Výsledek je totiž vždy jedinečný. Děti u nás ve školce si vytváří „mandalovou knížku“, do níž si obrázky lepí a berou si ji domů tehdy, až je celá zaplněná. Je pravda, že tuto výtvarnou aktivitu

vyhledávají spíše děvčátka, ale měla jsem možnost pozorovat i chlapce (který běžně u jedné činnosti dlouho nesetrvá), jak půl hodiny se zaujetím vybarvuje mandalu. Prostě to funguje.

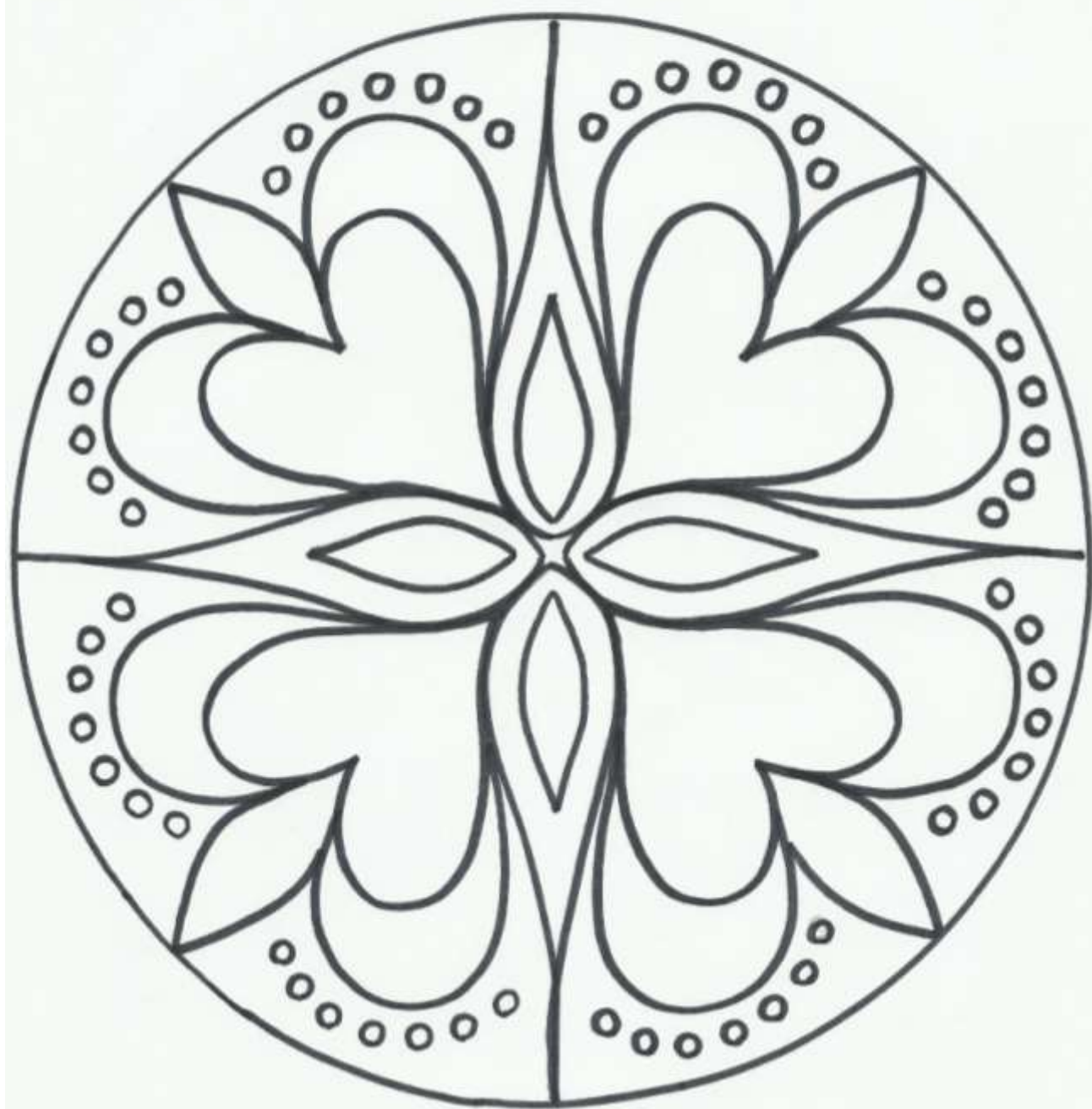
Nedávno jsem začala dětem vytvářet vlastní mandaly na „objednávku“. Radí mi, co do mandaly nakreslit, popisují její výslednou podobu. Věřím, že brzy nastane čas, kdy budou některé děti schopny vytvářet vlastní mandaly.

V průběhu své pětileté praxe jsem vzala i „klasické“ omalovánky na milost. Přikláním se k verzím, které reálně zobrazují skutečné věci. Ovšem děti nosí do školky i různé omalovánky animovaných pohádek, barbiek, „petshopáků“ a dokonce i obludných panenek monster high, ze kterých jsem stále dost rozpačitá. Na omalovánky i mandaly máme určeny dvě přihrádky. Jsou uloženy vedle sebe ve výtvarném stole a děti mají možnost výběru. V životě je důležité, umět se samostatně rozhodnout a jsem ráda, že děti u mě ve třídě se daleko častěji rozhodují pro tvořivé výtvarné aktivity, než komerční omalovánky.

Proto pojďme, my dospělí, svojí tvořivostí dětem příkladem a inspirujme se navzájem! Na závěr přikládám jednu mandalu z vlastní tvorby a věřím, že s ní společně prožijete příjemné chvíle.

Zdroj: Archiv Ateliér Archa Anima

Autor: Martina Kulášová

Rodina - domov pro naši duši

PaedDr. Drahomíra Šínová

Rodina, ta se bytostně dotýká každého z nás. Vstupujeme do nového roku 2014, každý se svými přáními, touhami a představami. Naším přáním je psát o nás, lidech dospělých i dětech, o našich domovech a rodinách, o našich blízkých. O všech, se kterými žijeme i nežijeme, zkrátka o našem lidství ukrytém v nás.

Většinou všichni žijeme v rodinách, které mají různé podoby. Každá je jedinečná, mimořádná a žádná jiná se jí nepodobá. Rodinu si můžeme představit jako domov pro naši duši, pro vše dobré i zlé.

Pojďme potichoučku a po špičkách vstoupit do našeho domova. Jaké poklady tam nalezneme? Vidíme tam velké zářící srdce, které rozsvěcuje lásku mezi mužem a ženou. Plodem této lásky jsou naše děti. Děti jsou světýlka našeho života. Jakmile se rozhodneme světýlka rozzářit, mít děti, stává se z nás budoucí otec a budoucí matka. Začínáme připravovat prostředí pro příchod potomka na svět. Je třeba vystavět rodinné hnízdo, kde bude všechno, co děťátko bude potřebovat.

Prostředí si představme jako takovou peřinku, která dítě zahřívá po celou dobu jeho růstu a zrání, než ho

Mgr. Eva Písecká

rodiče pošlou na zkušenou do světa. Peřinka, prostředí rodiny, nás nejen zahřívá, ale i chrání, aby nás ten život příliš nepotloukl. Jako rodiče musíme zůstat celiství a pevní, neboť naše mláďata jsou křehká a zranitelná. Bez naší ochrany, lásky a péče se neobejdou ani jeden den.

Rodina je naším domovem. Je to místo, kam si chodíme odpočinout, kde odkládáme únavu, smutky, strachy, tajnosti, nevěry, věrnosti, prohřešky, prostě vše, co k našemu lidství patří. Jsou to nejen skutky lásky a pochopení, ale také všechny trampoty a prohřešky, na které se učme dívat s pochopením, neboť vše dohromady vytváří naši neopakovatelnou jedinečnost.

Kdo dítěti ukáže, co pro svůj život potřebuje, a naučí ho, jak jsme mimořádně jedineční? No přece my všichni dohromady, i když každý zvlášť, jen v té roli, která mu přísluší. Rodiče, partneři, sourozenci, tchýně a tchání, babičky a dědečkové, sestřenice a bratřenci, tety a strýčkové, sousedé, milenci a milenky, zkrátka všichni mu blízcí. Tchýně, která je ostřejší než tchýnin jazyk; tetička, kterou jsme nikdy neviděli; milenky, i když je o nich radno mlčet; bratřenci, kteří žijí

Představujeme Vám novou rubriku z oblasti dětské psychologie. Spolu se speciálními pedagožkami a rodinnými terapeutkami Evou Píseckou a Drahomírou Šínovou budeme putovat dětskou duší a objevovat její různá skrytá zákoutí, která nám mohou odhalit řadu zajímavých informací.

v Austrálii; bratr, který žaluje, zlobí a pošťuchuje; babička, která rozmazluje, a děda obzvláště přísný; všichni tito lidé jsou pro nás důležití. Dohromady nám ukazují pestrost světa a učí nás orientovat se v každodenním životě. Tato každodennost nám přináší radost i starost.

Koho počítáme do rodiny, ten je náš a toho nedáme, i kdyby nás zlobil jakkoliv, protože k nám prostě patří. Patřit do rodiny, to je ohromný dar a privilegium být rodinou chráněn.

Co nás splétá dohromady? Co nás přivádí k sobě? Potřeba ochrany, starostlivosti a péče o nás a naše drahé, neboť nám na sobě vzájemně záleží. Strachujeme se navzájem a učíme se naše blízké milovat takové, jací jsou. Všichni dobře víme, jak je to někdy velmi obtížné.

Rodiče nám opravdu nikdo nemůže vzít, jsme vždy buď dcera nebo syn, zrozeni z jednoho otce a jedné matky. Matka a otec vytvářejí pevné kořeny, na kterých vyrůstá jejich potomek. Kořeny musí být dobře zasazeny v kvalitní a úrodné půdě, ale to samo o sobě ještě nestačí. Je třeba o ně láskyplně pečovat, aby byly odolné vůči nárokům života a světa.

Posedlost? Bezchybná navigace?

Senzitivní období!

Autor: Lucie Tamášová

Určitě se vám to také děje, Jsou období v životě dítěte, kdy totálně „ulítne“ na nějaké aktivitě a nic jiného ho nezajímá. Ať už je to sbírání drobečků z koberce, když leze po bytě, později strkání klíčů do zámků, prstíků všude tam, kam nemá, nebo krásné období „sám sám“ u talíře s polévkou, kdy lžička vždy skončí všude jinde, než v puse... A nedej bože, když byste se snažili dítě v tento moment od dané činnosti odtrhnout! Jejda, to by bylo!

Ale proč? Marie Montessori nazvala taková období **senzitivními obdobími** v životě dítěte. A já mám pocit, že není nic důležitějšího, než pochopit, o čem je řeč, jak poznat takové období u našeho dítěte a jak ho podpořit.

Senzitivní období je doba zvýšené citlivosti na nějakou aktivitu, doba, kdy je dítě téměř posedlé něčím, co se chce naučit, co chce pochopit. Dítě opakuje určitou aktivitu pořád dokolečka, dokud nemá pocit, že ji zvládlo a může přejít k něčemu jinému. Tato období ale netrvají věčně. Většinou je to nějaký omezený čas – dny, týdnů, či měsíců, kdy tato zvýšená citlivost trvá.

Lucka je zakladatelkou eshopu MontessoriHracky.cz, blogu Rustspolecne.cz. Mimoto řídí neziskovou organizaci Centrum Dialog, v rámci které koordinuje projekty v africké Keni. A hlavně, je máma dvou dětí, Veroniky a Jakuba.

Po získání těch zkušeností, po kterých naše dítě prahne, období ustává a už se nikdy nevrátí v takové intenzitě, jako poprvé (často se vrátí, v nižší intenzitě). Podle M. Montessori je velmi důležité, aby v tomto období nestálo nic v cestě tomu, aby dítě mohlo procvičovat to, co ho zrovna zajímá.

Na jednom kurzu nám lektorka popisovala senzitivní období asi takto. Dítě ví, jaké schopnosti chce získat, ví, kam směřuje, jako když zadáme adresu do GPS a ta prostě ví, kam chceme jet. Ve chvíli, kdy my nepoznáme, o co dítěti jde, tak mu často stavíme do cesty různé překážky, zdi a někdy ho od určité činnosti úplně odřízneme. To by se dalo srovnat k tomu, když cestou v autě zabloudíme, nebo narazíme na nějakou objížďku. Dítě pak udělá cokoli, aby se vrátilo zpět na svou cestu, aby šlo dál ke svému cíli. Stejně tak, jako vás GPS bude navádět na správnou cestu a nenechá se odbít. Navigace uvnitř dítěte ho také navádí a směřuje.

Další srovnání by mohlo být – jako když víte, že máte obrovskou chuť na čokoládu. V tu chvíli hledáte, hledáte, jste ochotni opustit i pohodlí domova, abyste si ji došli koupit. Stejně tak dítě cítí velmi

silné nutkání zabývat se tou konkrétní činností, či studovat ten konkrétní jev. Když budete nabízet něco jiného, je to jako byste nabízeli maso člověku, který má obrovskou chuť na čokoládu.

A co se stane, když dítěti zabráníme věnovat se tomu, čemu se potřebuje věnovat? Znamená to, že dítě má sice šanci se to naučit ještě později, ale už ne s takovou radostí, nadšením a lehkostí, jako teď. Je to jako když dítě prahne po slovíčkách, učí se mluvit, opakuje vše jako papoušek. A najednou by nemělo mít přístup ke slovům, k jazyku. I když by se někdy o pár let později někdo snažil dítě naučit mluvit, možná by se mu to podařilo, ale rozhodně už ne v takovém rozsahu a s takovou lehkostí.

Zdroj: Archiv autora

Zdroj: Archiv autora

Takže – kdy jindy dát dítěti do ruky lžičku, než když si o ní sám říká, popřípadě nám ji bere? Kdy jindy ho začít posazovat na nočník, než když o něj sám jeví zájem? Kdy jindy ho nechat co nejvíce pohybovat, samotného, než když se snaží stavět na nohy a chodit? Kdy jindy ho zásobovat nejvíce slovy (čtením, zpíváním, mluvením o všedních věcech), než když po nás vše opakuje a za každé slovo je nám vděčné? Kdy jindy uklidit jeho věci tak, aby měly všechny své místo, než když si přesně pamatuje, kde co má být a nosí to tam sám? Kdy ho zásobovat nejrůznějšími zvuky a tóny, než když sám plácá vařečkou o hrnce či o všechny různé povrchy v domácnosti, jen aby slyšelo, jak to zní?

Je jasné, že ne všechno můžeme dítěti dovolit. Zkoumání gravitace shazováním všech předmětů ze všech poliček může být ale krásně nahrazené házením kamínků z balkónu, strkání prstíků do zbrusu nového přehrávače může být zaměněné za strkání prstíků do něčeho vhodnějšího, daleko zajímavějšího. Válení se v blátě může být vyměněné za válení se ve vaničce s kaštaný, nebo v dětském koutku v bazénu s míčky.

Případně proč se nevybavit pevnými nervy, dítě neobléknout do nejstaršího oblečení, teplého a nepromokavého a nenechat ho chvíli v tom bahně poválet?

Dítě potřebuje zkoumat. Potřebuje se dotýkat světa a poznávat ho skrz všechny své smysly. Umožněme mu růst, nestavme mu překážky a neodrazujme ho od cíle. Ví, proč to dělá. Jeho vnitřní navigace je bezchybná, jen my nechápeme, kam směřuje.

MontessoriHracky.cz

Montessori pomůcky, Dřevěné hračky
Vzdělávací hry, Experimentální a kreativní sady

Sleva 5%
po zadání slevového kupónu ANDILEK05 do nákupního košíku.
Kód platný do 30.6.2014
www.MontessoriHracky.cz

Jaká senzitivní období M. Montessori rozlišovala?

Autor: Soňa Havlíčková

M. Montessori rozlišovala šest nejdůležitějších senzitivních období. v první fázi vývoje, tj. od narození do šesti let Pokusím se je krátce popsat a doplnit o informace, jak rodiče mohou děti v těchto obdobích podpořit. Detailnější informace můžete také najít v knize od M. Montessori Tajuplné dětství.

Dítě je pro řadu z nás záhadou, která v sobě skrývá neuvěřitelný potenciál. U narozeného dítěte dokážeme těžko říci, jaké bude – zda bude společenské, aktivní sportovec, kutil, jakými jazyky bude hovořit, zda bude mít nadání pro malování či matematiku. To u mláďat zvířete to víme jasně – gazela bude rychlá, slon těžkopádný a tygr divoký. Člověk je schopný stát se čímkoliv – vše bude záležet na jeho okolí. Ve styku se svým prostředím bude využívat své vůle, aby rozvíjelo své rozmanité schopnosti. V určitém smyslu se tak stane svým vlastním stvořitelem.¹

Řada dospělých však miminka a děti vnímá jako bezmocná stvoření, kterým je třeba pomoci a pečovat o ně. Tuto péči považují za svoji zodpovědnost a často o sobě uvažují jako o tvůrci dítěte.

Pokud však dítě v sobě nosí klíč ke své vlastní osobnosti, jestliže má svůj plán rozvoje a pravidla, která je nutno respektovat, pak dospělý svými nevhodnými intervencemi může zhatit celou jeho práci.

Stejně jako tělesný zárodek potřebuje matčino lůno, v němž může růst, potřebuje zárodek duchovní ve vnějším prostředí ochranu v podobě lásky a bohatství podnětů, potřebuje okolí, kde ho vše vítá a nic mu neškodí.²

Čím vlastně matka a otec přispívají k životu svého dítěte? Otec poskytuje pouhým okem neviditelnou buňku. Matka kromě jiné jednotlivé buňky, poskytuje životní prostředí pro oplodněné vajíčko, aby mohlo růst a dát vznik plně vyvinutému dítěti. Přesto není správné říkat, že matka a otec stvořili dítě. Měli bychom spíše říkat: Dítě je tvůrcem člověka.³

Různé druhy vnitřní citlivosti umožňují dítěti, aby si ze složitého okolního prostředí samo vybíralo, co je vhodné a potřebné pro jeho růst. Dítě je pak senzitivní na určité skutečnosti, ale naprosto ignoruje jiné.⁴

“Ta nejvyšší úcta patří dítěti.” (Juvenál)

ŘÁD

18 měsíců až 4,5 roku

Představme si novorozence, který právě vstoupil do našeho světa, jak těžké to musí být, zorientovat se zde a přijmout zcela jiné prostředí, než do teď bylo bezpečné matčino lůno. Právě proto jsou pro děti řád, pravidla, opakující se rituály důležité – vytváří v nich pocit bezpečí a důvěru v okolní prostředí, kde se snadněji zorientují. Současně si tak vytváří i vnitřní řád v jejich myslí.

Jak děti podpořit?

- snažíme se neměnit domácí rituály např. uspávání,
- pokud chceme udělat změny v jejich pokojíčku, tak je děláme společně s nimi,
- ukládáme hračky na stejná místa, kde je později mohou sami nalézt,
- naše děti mají jiné tempo a žijí tímto okamžikem, tak když se rozhodneme jít s nimi na procházku, tak nikam nespěchejme, snažme se jim přizpůsobit.

SOCIÁLNÍ VÝVOJ

2,5 – 6 let

Děti nás neustále sledují a všimají si toho, jak se chováme k ostatním, jak zavíráme dveře, jak stolujeme, jak nahlas mluvíme a celou řadu dalších

Senzitivní období/Věk	1	2	3	4	5	6
Řád						
Sociální vývoj						
Smyslový vývoj						
Jazyk						
Zájem o malé předměty						
Pohyb						

drobností, o kterých si často myslíme, že si nepovšimnou. Nezapomenu, jak v jednom období, kdy moji dvouletou dceru hlídala často dědeček nastala situace, kdy neustále nosila ruce v kapsách a odmítala rukavice (to stejné dělal dědeček a nevědomky jí dal tento vzor, který se jí zalíbil).

V tomto období děti vnímají vše, co se děje kolem nich, ale také v nich samotných. Zajímají se o tělesné pochody, potřeby. Proto je vhodné v tomto období děti seznamovat s pravidly chování. Nespoléhejte tedy na to, že jsou teď malé a etiketu a pravidla chování je naučíte později, až budou větší – nebude to pak už středem jejich zájmu a budete to mít mnohem obtížnější.

Nezapomínejte, že i když děti nemáte, jste vzorem pro každé dítě, které vás sleduje!

Jak děti podpořit?

- stolujte společně, snažte se dodržovat pravidla, která chcete, aby se Vaše děti později také naučili,
- zavírejte dveře tiše,
- mluvejte na sebe polohlasem a nekřičte,
- seznamte je se způsoby zdvořilého chování, které považujete za důležité.

SMYSLOVÝ VÝVOJ od narození – 5 let

Období je charakteristické tím, že si děti tříbí své smysly - rády ochutnávají, očichávají, hladí různé povrchy, poslouchají pozorně různé zvuky a vše samozřejmě sledují. Rozvíjí si všechny své smysly a to jim pomáhá v rozvoji kreativního a abstraktního myšlení do budoucna. M. Montessori uvádí, že dobře rozvinuté smyslové schopnosti pomáhají později dospělým v jejich profesi. Např. lékař při diagnóze využívá hmat, zrak, sluch i čich.

Jak děti podpořit?

- ochutnávejte společně různé věci,
- umožněte jim přivonět k různým květinám, popisujte zda, jsou to vůně libé či nelibé,
- dotýkejte se různých povrchů,
- poslouchejte různé druhy hudby a zaměřujte se na zajímavé zvuky.

Zdroj: Archiv autora

JAZYK od narození do 6 let

Je to jedno z nejdelších senzitivních období. Dítě se naučí během tohoto období vydávat zvuky, mluvit, zajímá se o písmena – naučí se psát a číst. Jazyk nám umožňuje se dorozumívat a komunikovat s druhými, proto je pro nás velmi důležitý.

Děti udělají neuvěřitelný pokrok od prvního žvatlání, prvních slov jako mama, táta, baba, jaja k prvním větám a později dochází k obrovskému nárůstu slovní zásoby, kdy se děti neustále vyptávají otázkou proč a zjišťují co, jak funguje kolem nich a jejich slovní zásoba velmi rychle narůstá. V tomto období se děti naučí velmi snadno také druhý jazyk. Děti se neučí jen slova a stavbu věty, ale také akcent.

V období mezi 3,5 – 4,5 let děti projevují zájem o psaní. Nám se to může zdát příliš brzy a dětem odpovíme na jejich zájem, že mají čas, že je to naučí ve škole. Ale tam už jim to nepůjde tak snadno jako v okamžik projeveného zájmu. Když zvládnou psát, naváže na to

automaticky zájem o čtení, což je období mezi 4,5 – 5,5 lety.

Jak děti podpořit?

- povídejte si často, o různých tématech, věcech, pokud se vaše dítě zajímá např. o zvířata nebojte se jim dávat celé názvy jako např. kočka domácí – v tomto období se to naučí snadno a rychle,
- čtěte si pravidelně,
- mluvejte jasně, nezdobňujte a nešišlejte.

POHYB od narození do 4,5 let

Do pohybu řadíme rozvoj jemné a hrubé motoriky. Je velmi důležité v jakém prostředí se děti pohybují. V dnešní době se děti často nenaučí lézt, protože nemají k tomu vhodné prostředí. Doma jsou na zemi často

plovoucí podlahy, dlažba, lina a to vše klouže a bez koberce se dítě učí lézt velmi obtížně. Stejně tak pro chůzi je třeba mít dostatek možností obcházet nějaký nábytek atd. Dítě, které má doma schody si jistě mnohem lépe osvojí lezení vzhůru, proto řada dětí v bytech maminkám lezou po židlích a šplhají vzhůru, neb nemají možnost to trénovat někde jinde.

Práce rukou a rozvoj jemné motoriky je velmi důležitý – možnost pracovat s drobnými předměty, dotýkat se různých povrchů, zastrkávat věci do děr, otáčet a ohmatávat různé tvary.

Mezi pohyb se řadí také psaní, a proto je důležité se naučit psát do věku 4,5, později už děti k psaní nebudou mít tak silnou vnitřní motivaci.

Jak děti podpořit?

- vytvořit jim doma nebo jinde prostředí, kde budou moci dostatečně lézt, plazit se, běhat, chodit, skákat, balancovat, přenášet předměty prázdné,
- s vodou apod.,
- umožnit jim práci s materiálem či pomůckami, které rozvíjí koordinaci oko – ruka,
- chodit s nimi pravidelně do lesa, do parků, kde jim příroda nabízí nespočet možností k pohybovým aktivitám.

ZÁJEM O MALÉ PŘEDMĚTY

1 – 3 roky

Děti se v tomto období fixují na velmi malé, drobné pro nás někdy přehlédnutelné věci. Ukazuje nám to, že řád a detail se v dětské mysli spojují dohromady. Je to nejkratší senzitivní období. Je dobré sestoupit z naší dospělácké výšky na kolena a projít si okolí dítěte a zjistit, co jej může vyrušovat od jeho koncentrace v práci.

Jednou v zahradě jsem zaslechla výbuchy smíchu dost netypické pro 15 měsíční holčičku. Holčička odešla stranou od ostatních a posadila se na cihlovou plochu terasy. Kousek opodál byl nádherný záhon pelargoníí, které koupaly své květy v téměř tropickém slunci. Holčička se na ně ale nedívala. Upírala svůj pohled na zem, kde zdánlivě nebylo nic k vidění. Domnívala jsem se, že se jedná o jeden z dětských rozmarů, které jsou mnohdy tak nepochopitelné. Pomalu jsem k ní přistoupila a pozorně jsem prohlížela cihlový povrch terasy, ale nebyla jsem schopna zaznamenat nic zvláštního. Tehdy mi dítě rozvážným hlasem vysvětlilo: „Něco malého se tam hýbe.“ Teprve potom jsem spatřil mikroskopického broučka, který byl téměř neviditelný, neboť měl stejnou barvu jako okolní cihly a velmi rychle pobíhal z místa na místo. Dětskou mysl tehdy pobavila skutečnost, že existuje tak maličké stvoření a že se dokáže nejen pohybovat, ale dokonce i běhat. Její údiv a pobavení se projevily hlasitými radostnými výkřiky, dokonce hlasitějšími, než je u dětí tohoto věku obvyklé, a ona radost nebyla vzbuzena ani sluncem, ani květinami nebo zářivými barvami kolem.⁵

My dospělí jsme zahlceni myšlenkami a aktivitami a často si domýšlíme ze získaných zkušeností a těchto malých věcí si nevšímáme. M. Montessori nepopírá, že děti zaujmou velké křiklavé věci, ale nejsou středem jejich zájmu. Dítě potřebuje přesnost, která je potřeba k vytvoření logického myšlení.

Jak děti podpořit?

- nabídnout hry či aktivity, kde se pracuje s malými drobnými a současně zajímavými předměty.

Vaše dítě může mít jistě své specifické senzitivní období, které jsme tu nezmínili. Např. období dinosauří mánie u chlapců, pečení a vaření u holčiček apod. Důležité je si

Zdroj: Archiv autora

uvědomit, že v tomto čase, kdy odhalíte tento zájem je dobré dětem nabízet obdobné aktivity a podpořit jejich touhu a chuť se v dané oblasti vzdělat. To je ten nejlepší způsob jak Vaše dítě doprovázet na jejich cestě, kterou si vybraly.

CITOVANÁ LITERATURA

¹ Montessor, Maria. *Tajuplné dětství*. Přeložil Jan Volín. Praha: Triton, 2012. Tištěné vydání, str. 36

² str. 37

³ str. 38

⁴ str. 43

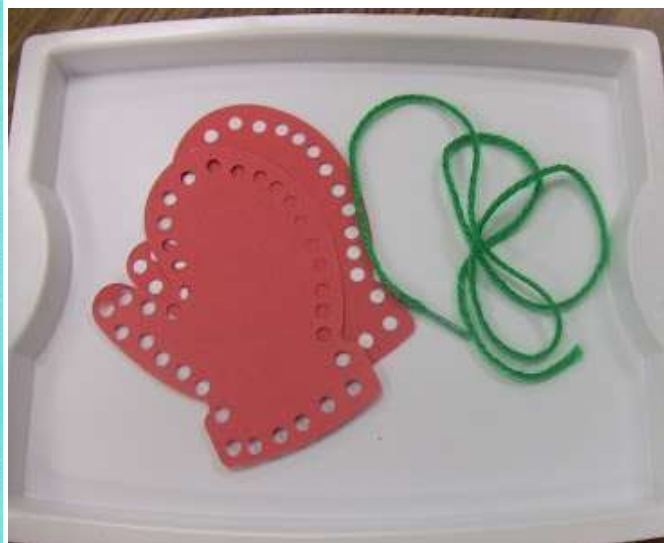
⁵ str. 62

Zima je tu! Lednové tvoření

Tuto sekci jsme pro vás maličko upravili. Na prvních stranách vždy najdete samotné fotografie s inspirací. Z obrázků by mělo být jasné, jakou aktivitu znázorňují a k čemu slouží. Po kliknutí na fotografii se dostanete na zdrojové stránky a tam najdete více informací.

Následovat budou vždy aktivity dělené dle věku, a ty budou včetně postupu a popisu k čemu slouží. U některých z nich můžete najít i materiály vhodné k vytištění a tak si snadno můžete aktivitu připravit sami doma.

1. VÝROBA TĚSTA

- 4 hrnky hladké mouky
- 2 hrnky soli
- 2 hrnky teplé vody

Smícháme mouku se solí a přidáváme vodu, tak dlouho, dokud nevznikne hmota připomínající těsto.

Těsto rozdělíme na 4 díly a každý můžeme obarvit potravinovými barvami, které tam hnětením zapracujeme.

2. MÍCHÁNÍ BAREV

Nejzábavnější část aktivity, děti si mohou části těsta natrhat, různě navrstvit a vytvářet mix barev a vytvoří z nich jedno různobarevné těsto.

3. VÁLENÍ TĚSTA

4. VYKRAJOVÁNÍ

Do srdíček je dobré udělat dírký, aby se pak daly pověsit.

SNĚHULÁCI PŘIŘAZOVÁNÍ BAREV

Autor: Mili Pažická

CÍL

Rozvoj zraku a barev

CO POTŘEBUJEME

Vystřížené sněhuláky dle předlohy, stejné barevné knoflíky (či jiné předměty)

POSTUP

Na tácku dáme dítěti sněhuláky a misku s barevnými knoflíky.

Dítě má přiřadit stejné barvy knoflíků dle klobouku sněhuláka.

JINÁ VARIANTA

Na klobouky můžeme napsat čísla od 1-5.

Dítě přiřadí stejný počet knoflíků jako má sněhulák číslo.

Zdroj: Archiv autora

KOULOVANÁ BEZ SNĚHU

CÍL	Rozvoj hrubé motoriky
CO POTŘEBUJEME	Papír, fixy, izolepa
POSTUP	<p>Dítě nakreslí sněhuláka na roli papíru. Namaluje obličej, oči, může jej vykreslit. Nalepíme jej na dveře nebo na nějakou rovnou plochu. Dítě z papírů vyrobí papírové koule. Koulemi se následně trefuje do sněhuláka.</p>

Zdroj: Archiv autora

LEDOVÉ SVÍČKY

- CÍL** Vyrobit si svíčky za pomoci přírody
- CO POTŘEBUJEME** Plastové nádoby a kelímky, izolepa, voda, potravinářské barvivo, svíčky
- POSTUP** Větší plastové nádoby naplníme vodou a můžeme přidat potravinářské barvivo.
Vodou naplníme i menší plastové kelímky.
Menší kelímky připevníme doprostřed větších izolepou, aby se nehýbaly.
Necháme zmrznout a pak vyklopíme (na chvíli dáme do místnosti, aby led po stranách povolil).
Vložíme svíčky.

Zdroj: Archiv autora

MONTESSORI KAMPUS

Do našeho týmu v Českých Budějovicích hledáme na částečný úvazek **průvodce k dětem od tří do šesti let**, který by s námi sdílel nadšení pro Montessori, lásku k dětem, pokoru k jejich vlastní cestě, schopnost jemně vést a být pevný a touhu učit se!

Informace o nás najdete na www.montessorikampus.cz

Životopisy s motivačním dopisem zasílejte na kristyna.berankova@gmail.com

Školička Zahrada

Montessori školička

Zahrada

otevíráme v únoru 2014

Školička Zahrada, Na Zástřelce 394/9, Praha-Břevnov • www.skolickezahrada.cz
tel: 773 574 113 • 737 199 632

Školička ZAHRADA je nově vznikající soukromá školka v Praze 6 – Břevnov.

Naším posláním je podporovat ve vašich dětech přirozenou touhu učit se a poskytovat vlídné, útulné prostředí pro jejich vzdělávání.

Školka je pro většinu dětí první skupina, do které vstupují bez rodičů, samy za sebe, hledají své místo ve světě lidí a také pozorují, jak to ve společnosti funguje. Prvořadým cílem našeho programu je rozvíjet dítě tempem, které odpovídá jeho nadání, pěstovat v něm láskyplný vztah k rodině i

kamarádům a naučit jej vnímat odlišnosti každého jednotlivce. Výsledkem je sebejistý, samostatný a odpovědný jedinec, který se podle zájmu uplatní kdekoliv ve světě.

Těšíme se na Vás na Dni otevřených dveří **14.2.2014 od 15 hodin**.

Připravena je prohlídka školičky, řada atrakcí pro Vás i Vaše děti a něco dobrého na zub.

Tým Zahrady

Hledáme paní učitelku/učitele a asistentku/asistenta do třídy 3-6

do nově vznikající Montessori školky v Kolíně.

Byli bychom moc rádi, pokud by se nám podařilo jako hlavního učitele sehnat milého člověka s AMI výcvikem, nebo minimálně s jiným Montessori vzděláním, vůlí a chutí AMI výcvik ve velmi brzké době absolvovat. Chtěli bychom, aby hlavní učitel měl zkušenosti s prací v Montessori třídě pro 3-6 leté děti.

Hledáme člověka nadšeného pro vše, co dělá, aktivního a s pozitivním přístupem k práci a k životu.

Školka bude částečně koncipovaná jako inkluzivní, proto uvítáme zkušenosti s prací s dětmi z romské komunity, není to však podmínkou.

Životopis a motivační dopis prosím pošlete na email: Lucie.tamasova@gmail.com

Předpokládané otevření školky - září 2014

Věříme, že Montessori je nejlepší způsob, jak podporovat přirozenou touhu dětí po poznání.

Dodáváme originální pomůcky Nienhuis Montessori, kreativní a didaktické hračky Educo a Toys for Life a hudební kuličkové dráhy Xyloba.

 StarChild
inspirováno dětmi

Děkujeme, že i díky vám Montessori v České republice vzkvétá.

Nienhuis
MONTESSORI

educo

xyloba

www.starchild.cz

HLEDÁME KREATIVNÍ ELEMENTARISTKU

Nově zakládaná jazyková základní škola s prvky Montessori hledá kreativní elementaristku.

Nabízíme nadstandardní platové i pracovní podmínky.

Aktivní znalost angličtiny podmínkou.

Místo: Praha-Libuš

Kontaktujte nás na:

jiri.kostecka@english-wonderland.cz

HLEDÁME UČITELE DO 1. TŘÍDY ZŠ SLUNÍČKO – MONTESSORI, s.r.o.

Nástup od září 2014 na HPP.

Nabízíme

- příjemné a přátelské prostředí
- nadstandardní vybavení školy
- zajímavé finanční ohodnocení
- svobodná a tvůrčí práce

Požadujeme

- VŠ - 1. stupeň
- znalost anglického jazyka
- diplom Montessori nebo praxe v Montessori škole, příp. ochota dále se vzdělávat
- spolehlivost, zodpovědnost, samostatnost, tvořivost, příjemné vystupování

Kontakt

MŠ a ZŠ Sluníčko - Montessori, s.r.o.

Bzenecká 23

Brno 628 00

Bc. Jolana Opluštilová, 603 37 69 57

Mgr. Zuzana Fedáková, 739 181 535

Životopisy s příloženou fotografií prosím zasílejte na:

ms.slunicko1@volny.cz

LOOKING FOR A JOB WITHIN MONTESSORI AREA

- English speaking
- Currently taking AMI course 0 – 3
- Passionate about Montessori

Please contact me at: sarapenacouto@gmail.com

Další číslo vyjde v dubnu 2014

VYŠEHRÁDEK
RODINNÉ CENTRUM

HLEDÁME UČITELKU DO VYŠEHRÁDKU

Požadujeme minimálně 3 roky praxe v MŠ se skupinou alespoň 15 dětí.

Ideálně pedagogické vzdělání .

Nutný zájem o Montessori pedagogiku.

Kurz výhodou!

Místo: Praha Vyšehrad

Životopisy posílejte na:

vysehradek@vysehradek.cz

PRODÁM

EPINO BALONEK 1399 Kč vč. Poštovného

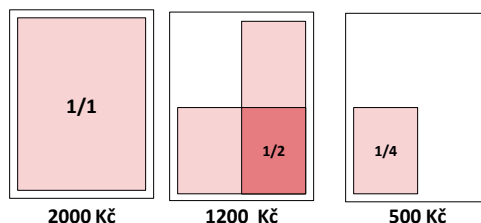
Je určený jak k předporodní přípravě, tak k posílení pánevního dna. Skládá se z anatomicky tvarovaného silikonového balónku s ruční pumpou. Byl vyvinut ve spolupráci s gynekology, fyzioterapeuty a pacientkami.

Byl používán s kondomem a záruku má až do 04/2017.

Zájemci pište na

sonakaderkova@hotmail.com.

CENÍK INZERCE

Podklady k inzerci:

Inzerce se přijímá v elektronické podobě v následujících formátech: textový soubor - word apod. a obrázek - např. jpg, gif apod. zvlášť.

Inzerce zhotovená redakcí: Po dohodě pro Vás inzerát zhotovíme z dodaných podkladů (text, obrazové podklady, loga). Cena bude navýšena individuálně podle náročnosti zpracování.

Další informace: Soňa Havlíčková

e-mail: sona.havlickova@rcandilek.cz